

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Institucija	Fakultetas	Katedra
PSI8002	8 ECTS (200 valandų)	Mykolo Romerio Universitetas	Socialinių technologijų	Psichologijos institutas

Studijų dalyko pavadinimas lietuvių kalba

Psichologinių tyrimų metodologija

Studijų dalyko pavadinimas anglų kalba

Research methodology in psychology

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	1
Konsultacijos	1
Seminarai	3
Individualus darbas	3

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Kurso tikslas - plėtoti psichologijos doktorantų žinias, supratimą, nuostatas, gebėjimus ir įgūdžius mokslo tyrimų metodologijos teoriniame ir taikomajame lygmenyje. Paskaitų ir seminarų metu doktorantai studijuos ir taikys pažangius kokybinius ir kiekybinius psichologinio tyrimo metodus. Kurso metu bus aptariami skirtingi kiekybinių ir kokybinių tyrimų dizainai, akcentuojant ryšį tarp projekto dizaino ir statistinės duomenų analizės metodų tinkamumo, o kokybiniame tyrime - ryšį tarp teksto kaip duomenų ir teksto struktūravimo bei analitinės procedūros taikymo. Apart to, bus lavinami studentų gebėjimai atlikti analitinio pobūdžio darbus, naudojant meta-analizę ir sisteminę literatūros analizę. Bus aptariami ir metodologiniai disertacinio darbo planavimo ir rengimo etapai, siejant su disertaciniam darbui reikiamų duomenų rinkimu. Kursas yra pagrįstas probleminiu mąstymu, t.y., doktorantai klausys paskaitas, atliks individualias užduotis, pristatys atskirus mokslinio tyrimo metodus seminaruose bei dirbs grupėse, atlikdami užduotis, susijusias su aptariama medžiaga.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

The course aims to development of knowledge, perceptions, attitudes, capabilities and skills in theoretical and application levels of research methodology among PhD students in Psychology. Training during the lectures and seminars will provide doctoral candidates with a deeper understanding of important dimensions by studying advanced quantitative and qualitative methods in psychological research emphasizing matching method to problem. Different quantitative and qualitative research designs will be discussed, emphasizing the relationship between project design and statistical data analysis, and for qualitative data - the relationship between text as data, the structuring of text and analytical approximations. During the course, skills to conduct analytical work will be trained, using meta-analysis and systematic literature review. Methodological aspects of preparation of PhD thesis will be discussed (planning and implementation) and related to data collection for PhD Thesis. The course will be problem based, where the doctoral students attend lectures, work on individual assignments and present advanced research methods during the seminars, also as work together in groups with problems connected to the various topics that are to be presented.

Dalyko poreikis bei aktualumas

Rengiant disertaciją doktorantai privalo mokėti atlikti literatūros paieškas ir duomenų sisteminimą, tinkamai pasirinkti tyrimo metodus, įvertinti šių metodų patikimumą, parinkti tinkamus statistinės analizės metodus, parengti mokslines publikacijas bei recenzuoti kitų mokslininkų darbus. Visi šie praktiniai disertacijos rengimo aspektai bus aptariami šioje studijų programoje bei lavinami įgūdžiai praktinių užsiėmimų metu. Be to, doktorantai turi žinoti metodologinius disertacinio tyrimo planavimo ir vykdymo aspektus.

Dalyko tikslai

1. Gilinti studentų žinias apie šiuolaikinius mokslinių tyrimų metodus psichologiniuose tyrimuose, analizuoti probleminius šios srities klausimus bei šiuolaikines tendencijas
2. Ugdyti gebėjimus sistemingai analizuoti mokslinės literatūros šaltinius
3. Ugdyti gebėjimus analizuoti bei kritiškai vertinti šiuolaikinius mokslinius tyrimus
4. Ugdyti gebėjimus planuoti bei vykdyti mokslinius tyrimus, išmokyti parinkti tinkamus tyrimo metodus ir parengti mokslinio tyrimo planą.

Dalyko turinys, temos ir studijų metodai

I tema. **Įvadas.** Kurso apžvalga.

II tema. **Disertacinio darbo rengimo etapai.** Šioje temoje analizuojama: Metodologiniai disertacinio tyrimo planavimo ir vykdymo aspektai

III tema. **Tyrimų metodologijos samprata psichologijoje.** Šioje temoje analizuojama: Mokslo raidos tendencijos. Moksliniai tyrimai, jų klasifikacija. Fundamentiniai ir taikomieji tyrimai. Mokslo metodologija ir filosofija.

IV tema. **Literatūros analizė.** Šioje temoje analizuojama: Sisteminė literatūros analizė. Meta-analizė.

V tema. **Mokslinio tyrimo planavimas.** Šioje temoje analizuojama: Į kintamuosius orientuotos tyrimų strategijos ir statistinės analizės principai bei metodai. Į asmenybę orientuotos tyrimų strategijos ir statistinės analizės principai.

VI tema **Tyrimų strategijos kiekybiniuose ir kokybiniuose tyrimuose.** Šioje temoje analizuojama: Skersinio pjūvio ir longitudinaliniai tyrimai. Populiaciniai ir epidemiologiniai tyrimai. Imtys, jų sudarymo būdai. Imties tūrio nustatymas. Imtys kokybiniuose ir kiekybiniuose tyrimuose.. Kokybiniai tyrimai. Kokybinių tyrimų strategijos, orientuotos į tyrimo objektą (etnografinis, fenomenologinis, hermeneutinis požiūris). Tyrimų strategijos, orientuotos į tyrimo metodą (grindžiamoji teorija, klasikinė kontentinė analizė, kokybinė kontentinė analizė, atvejo tyrimas, fokusinė grupė). Kokybinių ir kiekybinių metodų derinimas, taikant mišraus dizaino metodus

VII tema. **Empirinių duomenų rinkimas, matavimų validumas ir patikimumas.** Šioje temoje analizuojama: Anketavimas, jo privalumai ir trūkumai. Psichometriniai testai, jų konstravimas, naudojimas, patikimumas ir validumas. Duomenų kodavimas. Grėsmės vidiniam ir išoriniam validumui. Patikimumo įvertinimo būdai.

VIII tema. **Tyrimų etika.** Šioje temoje analizuojama tyrimų su žmonėmis ir su gyvūnais etiniai reikalavimai. Etiniai mokslinių tyrimų standartai, etikos pažeidimai: duomenų falsifikavimas, plagiarizmas.

IX tema **Eksperimentiniai tyrimai.** Šioje temoje analizuojama: eksperimentinio tyrimo dizainas ir sudėtingų eksperimentinių tyrimų naudojimas psichologiniuose tyrimuose

X tema **Kritinis mokslo šaltinių vertinimas.** Šioje temoje analizuojama: Recenzavimas, atsakymų į recenzijas parengimas, parengto rankraščio koregavimas.

Studijų metodai: konsultacijos, seminarai, diskusijos, empirinių tyrimų analizė, savarankiškas darbas (pristatymai), sisteminė literatūros analizė savo disertacinio darbo tematika (straipsnis arba ataskaita)

Studijų pasiekimų vertinimas

-Demonstruoja supratimą apie kiekybinių ir kokybinių metodų panaudojimą ir jų tinkamumą pasirinktos tyrimo problemos tyrinėjimui

-Demonstruoja praktinius gebėjimus parengiant kiekybinių ar kokybinių tyrimų dizainą

-Susieja tyrimo kiekybinio tyrimo klausimus ir hipotezes su tinkamomis statistinės analizės procedūromis.

-Identifikuoja ryšį kokybiniame tyrime tarp teksto kaip duomenų ir teksto struktūravimo bei analitinės procedūros taikymo ir praktiškai taiko duomenų analizei.

-Sugeba atlikti meta analizę arba/ir sisteminę literatūros apžvalgą

-Sugeba kritiškai analizuoti mokslinius tyrimus ir straipsnius

Vertinimo kriterijus.

Parengtas disertacinio darbo projektas, atlikta sisteminė literatūros analizė ir/arba meta analizė disertacinio darbo tematika. Parengta vieno straipsnio recenzija. Parengti probleminius tyrimų aspektus analizuojantys pristatymai seminaruose. Individualių užduočių atlikimas ir pristatymas – 45%, aktyvus dalyvavimas seminaruose ir paskaitose - 5%, baigiamasis egzaminas – 50%.

Pagrindinė literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1	Borenstein, M., Hedges L.V., Higgins J.P. T., Rothstein H. R. Introduction to Meta-Analysis (Statistics in Practice), 2009.
2	Elmes, D. G., Kantowitz B. H., Roediger H. L. Research methods in psychology Wadsworth : Cengage Learning, 2012
3	Frost, N. Qualitative research methods in psychology: combining core approaches. Maidenhead : Open University Press, 2011
4	Goodwin, C. J. Research in psychology: methods and design. 5th ed. Hoboken (N.J): John Wiley, 2008;
5	Gravetter, F.J., Forzano, L-A. B. Research methods for the behavioral sciences. Wadsworth : Cengage Learning, 2013
6	Handbook of research methods in experimental psychology / edited by Stephen F. Davis. Oxford : Blackwell Publishing, 2005.
7	Howitt, D., Cramer, D. Introduction to research methods in psychology. 2nd ed. Harlow: Prentice Hall, 2008.
8.	Meyers L.S., Gamst G.C., Guarino A.J., Applied Multivariate Research: Design and Interpretation, – Sage Publications, Inc, 2005.

Papildoma literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1	Banister, P. ir kt. Qualitative methods in psychology: a research guide. Maidenhead: McGraw-Hill: Open University Press, 2011.
2	Cooper, H. M. Research Synthesis and Meta-Analysis: A Step-by-Step Approach (Applied Social Research Methods, 2009.
3	International handbook of survey methodology / Edith D. de Leeuw, Joop J. Hox, Don A. Dillman. London: Psychology Press: Taylor & Francis Group, 2009.
4	Wilson, S., Maclean R. Research methods and data analysis for psychology. London: McGraw-Hill: Higher Education, 2011.
5	Lipsey M. W., d Wilson, D. Practical Meta-Analysis (Applied Social Research Methods) , 2009.
6	Longitudinal models in the behavioral and related sciences / edited by Kees van Montfort, Johan Oud, Albert Satorra. London: Lawrence Erlbaum Associates, Taylor & Francis Group, 2007.
7	Solso R.L., Kimberly MacLin M. Experimental psychology. Boston, 2002;

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Institucija	Pedagoginis vardas, mokslo laipsnis	Elektroninio pašto adresas
1.	Rita Žukauskienė	MRU	Profesorė, socialinių mokslų daktarė	rzukausk@mruni.eu

Patvirtinta Psichologijos mokslo krypties doktorantūros komiteto 2014 m. kovo 28 d. posėdžio nutarimu Nr. 17.1. (protokolo Nr. 2).

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Institucija	Fakultetas	Katedra
PSI8003	8	VDU	Socialinių mokslų	Teorinės psichologijos

Studijų dalyko pavadinimas lietuvių kalba

Sudėtingi statistiniai modeliai psichologiniuose tyrimuose

Studijų dalyko pavadinimas anglų kalba

Advanced statistical models in psychology research

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	0,6
Konsultacijos	0,7
Seminarai	1,4
Individualus darbas	5,3

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Kursas supažindina studentus su sudėtingais statistiniais modeliais ir jų taikymu psichologiniuose tyrimuose. Pagrindinės temos yra struktūrinis lygčių modeliavimas, regresiniai modeliai ir jų taikymo sąlygos, tiriamoji ir patvirtinančioji faktorinės analizės, hierarchinis tiesinis modeliavimas, tyrimų planavimas ir galingumo analizė. Po kurso studentai gebės planuoti tyrimus, naudojančius sudėtingus statistinius modelius, mokės sukurti ir patikrinti tokius modelius, naudodami SPSS, AMOS, Mplus, G*Power programas.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

The goal of the course is to give students the knowledge and skills required to use advanced statistical models in their research. The main subjects are structural equation modeling, regression models and their preconditions, exploratory and confirmatory factor analyses, hierarchical linear modeling, research design and power analysis. After the course, students should be able to use advanced statistical models, to create and assess such models using SPSS, AMOS, Mplus, G*Power programs.

Dalyko poreikis bei aktualumas

Sudėtingi statistiniai modeliai, tokie kaip struktūriniai lygčių modeliai ir tiesinis hierarchiniai modeliai, dažnai naudojami psichologo-mokslininko darbe ir psichologijos mokslų daktaro disertacijose. Jų naudojimas įprastas moksliniuose straipsniuose ir kitoje mokslinėje literatūroje, jais remiasi šiuolaikinių psichologinių testų kūrimas ir taikymas. Svarbu, kad psichologai, ypač mokslininkai, suprastų tokią literatūrą, galėtų sėkmingai taikyti sudėtingus statistinius modelius bei jais pagrįstas psichologinio tyrimo metodikas. Psichologai turi būti susipažinę su teoriniais sudėtingų regresinių modelių, struktūrinio lygčių modeliavimo ir tiesinio hierarchinio modeliavimo pagrindais, turi mokėti juos taikyti naudojant specializuotas tam skirtas programas, tokias kaip MPlus, AMOS, R. Tam ir skirtas šis kursas.

Dalyko tikslai

1. Pratęsti VDU ir MRU psichologijos magistro studijų statistikos kursus, aukštesniame lygyje pateikiant statistinio tyrimo planavimo principus ir galingumo analizę, regresinius modelius ir jų diagnostikos metodus, supažindinant su šiuolaikiniu požiūriu į tiriamąją faktorinę analizę.
2. Išmokyti studentus suprasti ir naudoti sudėtingesnius regresinės analizės atvejus: kintamųjų sąveikas, netiesinę regresiją, instrumentinius kintamuosius ir dviejų žingsnių mažiausių kvadratų metodą.
3. Supažindinti su naujomis statistinio modeliavimo galimybėmis, kurias suteikia struktūrinis lygčių modeliavimas ir hierarchinis tiesinis modeliavimas, išmokyti naudotis šiuos metodus realizuojančiomis programomis.

Dalyko turinys, temos ir studijų metodai

I tema. Statistinių tyrimų planavimas. Šioje temoje supažindinama su statistinių tyrimų tipais ir ypatybėmis, paaiškinama efekto dydžio sąvoka ir jo apskaičiavimas pagrindiniais atvejais, pateikiami pagrindiniai galingumo analizės ir imties tūrio planavimo principai, parodomi planavimo pavyzdžiai.

II tema. Klasikiniai regresiniai modeliai, jų taikymo sąlygos ir jų patikrinimas. Šioje temoje primenami tiesinės, logistinės ir ranginės regresinių analizių teoriniai pagrindai ir jų taikymas. Išmokoma patikrinti šių metodų taikymo sąlygų įvykdymą bei taikyti šiuos regresinius modelius kai kuriais jų naudojimo sąlygų pažeidimo atvejais (heteroskedastiškumas, likučių autokoreliacija ir kt.).

III tema. Netiesinė regresinė analizė. Šioje temoje įvedama į netiesinius ryšius, parodoma, kaip atlikti netiesinę regresinę analizę ir interpretuoti jos rezultatus.

IV tema. Kintamųjų sąveika regresiniuose modeliuose. Paaiškinama kintamųjų sąveikos sąvoka, išmokoma

įtraukti sąveikas į regresijos lygtis ir interpretuoti tokių lygčių taikymo rezultatus. Aptariamas kintamųjų centravimas.
V tema. Instrumentiniai kintamieji ir dviejų žingsnių mažiausių kvadratų metodas. Šioje temoje supažindinama su instrumentinių kintamųjų sąvoka ir jų taikymu regresiniuose modeliuose, išmokoma atlikti regresinę analizę dviejų žingsnių mažiausių kvadratų metodu.
VI tema. Tiriamoji faktorinė analizė. Šioje temoje supažindinama su šiuolaikinės tiriamosios faktorinės analizės naujovėmis: faktorių skaičiaus nustatymu lygiagrečiosios analizės metodu, maksimalaus tikėtimumo metodu išskiriant faktorius, įvairiais faktorių pasukimo metodais (Direct Oblimin, Geomin, Target ir kt.), kategorinių kintamųjų faktorine analize. Atkreipiamas dėmesys į faktorių neapibrėžtumo problemą.
VII tema. Savirankos metodas. Šioje temoje supažindinama su šio metodo teoriniais pagrindais, savirankos procentilių pasikliautinaisiais intervalais ir jų korekcija, savirankos taikymu parametrų įverčiams rasti ir statistinėms hipotezėms tikrinti.
VIII tema. Įvadas į struktūrinį lygčių modeliavimą. Šioje temoje supažindinama su pagrindinėmis šių metodų idėjomis, modelių tipais, kintamųjų klasifikacija, modelio sudarymo ir patikrinimo etapais, parametrų įverčių radimo būdais. Įvedama latentinių kintamųjų sąvoka, paaiškinamas jų naudojimas ir jų privalumai.
IX tema. Struktūrinių lygčių modelių tinkamumo įvertinimas ir modelių modifikavimas. Šioje temoje išsamiau analizuojami modelių tinkamumo įvertinimo būdai: chi-kvadrato kriterijus, apytiksliai tinkamumo indeksai, modelių diagnostika, modifikavimo indeksų naudojimas modeliams pagerinti. Pateikiamos pagrindinės modelių kūrimo ir modifikavimo strategijos. Paaiškinama modelių ekvivalentiškumo problema.
X tema. Patvirtinančioji faktorinė analizė. Šioje temoje supažindinama su patvirtinančiosios faktorinės analizės tikslais ir skirtumais, palyginus su tiriamąja faktorine analize. Paaiškinamas bendrųjų faktorių modelis. Parodoma, kaip įvertinti modelio ir faktorių kokybę. Išaiškinamos šios analizės ypatybės, kai naudojami kategoriniai kintamieji.
XI tema. Kiti struktūrinio lygčių modeliavimo taikymai. Šioje temoje supažindinama su grupių modeliais ir jų palyginimu; parodoma, kaip kuriami vidurkių modeliai ir latentinio augimo modeliai. Įvedama į matavimo invariantiškumą ir jo patikrinimą.
XII. Mediacija ir moderacija. Šioje temoje supažindinama su mediacijos ir moderacijos sąvokomis, pateikiami teoriniai tokių modelių principai, išmokoma analizuoti mediacijas ir moderacijas naudojant regresinius modelius ir struktūrinį lygčių modeliavimą.
XIII. Hierarchinis tiesinis modeliavimas. Šioje temoje supažindinama su hierarchinėmis statistinių duomenų struktūromis ir jų analizės ypatybėmis. Įvedamas hierarchinis tiesinis modeliavimas, parodomas jo taikymo sąlygos, paaiškinami taikymo privalumai, atkreipiamas dėmesys į galimas problemas.
XIV tema. Hierarchiniai tiesiniai modeliai. Šioje temoje paaiškinami modeliai: tik su konstante; su pirmo lygio prediktoriumi; su pirmo ir antro lygio prediktoriais. Paaiškinamas tokių modelių taikymas kartotiniams matavimams. Įvedamas tarpklasinės koreliacijos koeficientas (intraclass correlation). Supažindinama su sąveikų naudojimu tokiuose modeliuose ir su prediktorių centravimu.
Studijų metodai. Paskaitos ir diskusijos, pratybos kompiuterių klasėje, savarankiška individualių duomenų analizė namų darbe, literatūros analizė, konsultacijos.

Studijų pasiekimų vertinimas

Namų darbai – 60%, baigiamasis egzaminas – 40%.

Pagrindinė literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1	Howitt D., Cramer D. Introduction to Statistics in Psychology, 6th Revised edition – Pearson Education Limited, 2013.
2	Kline, R.B. (2010). Principles and Practice of Structural Equation Modeling. – NY, London: The Guilford Press, 2010.
3	Meyers L.S., Gamst G.C., Guarino A.J., Applied Multivariate Research: Design and Interpretation, Second Edition – Sage Publications, Inc, 2012.
4	Tabachnik B.G., Fidell L.S., Using Multivariate Statistics, 6th edition – Pearson Education, 2012.

Papildoma literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1	Čekanavičius V., Murauskas G. Statistika ir jos taikymai, 2 dalis, – Vilnius: TEV, 2004.
2	Čekanavičius V., Murauskas G. Statistika ir jos taikymai, 3 dalis, – Vilnius: TEV, 2010.
3	Arbuckle, James L. IBM® SPSS® Amos™ 22 User's Guide, – IBM Corp., 2013.

4	Brown, T.A. Confirmatory Factor Analysis for Applied Research, – NY, London: Guilford Press, 2006.
5	Faul, F., Erdfelder, E., Lang, A.-G., & Buchner, A. (2007). G*Power 3: A flexible statistical power analysis program for the social, behavioral, and biomedical sciences. Behavior Research Methods, 39, 175-191.
6	Faul, F., Erdfelder, E., Buchner, A., & Lang, A.-G. (2009). Statistical power analyses using G*Power 3.1: Tests for correlation and regression analyses. Behavior Research Methods, 41, 1149-1160.
7	Muthén, L.K. and Muthén, B.O. (1998-2012). Mplus User's Guide. Seventh Edition, – Los Angeles, CA: Muthén & Muthén, 2012.

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Institucija	Pedagoginis vardas, mokslo laipsnis	Elektroninio pašto adresas
1	Aušra Saudargienė	Informatikos fakultetas, VDU	Doc. dr.	a.saudargiene@if.vdu.lt
2	Raimundas Vaitkevičius	Teorinės psichologijos katedra, VDU		r.vaitkevicius@smf.vdu.lt

Patvirtinta Psichologijos mokslo krypties doktorantūros komiteto 2014 m. kovo 28 d. posėdžio nutarimu Nr. 17.1. (protokolo Nr. 2).

11DVK003STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Fakultetas	Katedra
11DVK003	6	Politikos ir vadybos	Vadybos

Pavadinimas

Mokslinių projektų vadyba

Pavadinimas anglų kalba

Research Project Management

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	-
Seminarai	1
Konsultacijos	1
Individualus darbas	4

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Kurso tikslas – suteikti doktorantams žinių valdyti mokslinius projektus, atitinkančius organizacijos ir valstybės mokslinių tyrimų plėtros prioritetus, supažindinti doktorantus su mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros projektų vertinimo sistemomis, kokybės užtikrinimo siekais, projektų planavimo technikomis, išugdyti gebėjimus generuoti projektų idėjas, ruošti ir valdyti projektą viso projekto gyvavimo ciklo laikotarpiu. Žinios apie tarptautines ir nacionalines mokslinių tyrimų finansavimo programas (Cost, Eureka, 7BP, nacionalines mokslo programas) padės ugdyti praktinius doktorantų įgūdžius rengiant projektinius pasiūlymus.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

The aim of the course is to enhance skills of research project management in line with the priorities of organisation and state R&D policy, to give overview of the practical used research project evaluation systems, quality management requirements and project planning techniques, to give knowledge about project management during every single project implementation phase. Knowledge about international (FP7, Cost, Eureka) and national initiatives to support research projects will increase students capabilities to write a successful research project proposals.

Turinys

Mokslinių tyrimų valdymo prielaidos.

Mokslinių tyrimų apibrėžtis; mokslinių tyrimų valdymo istorinė raida; mokslinių tyrimų vadybinės prielaidos: mokslinių tyrimų valdymo tikslai, naujieji mokslinių tyrimų valdymo aspektai (tinklinės mokslinių tyrimų vystymosi tendencijos).

Mokslinių tyrimų projekto sąvoka ir jų rūšys.

Projekto sąvoka ir požiūrio į projektinę veiklą raida; mokslinių tyrimų projektas kitų projektų kontekste. Mokslinių tyrimų projekto sąvoka; mokslinių tyrimų projekto charakteristikos; mokslinių tyrimų projekto gyvavimo ciklai: 4-ųjų fazių mokslinių tyrimų projekto gyvavimo ciklas; 6-ųjų fazių mokslinių tyrimų projekto gyvavimo ciklas.

Mokslinių tyrimų projekto turinio planavimas.

Projekto turinio apibrėžimas ir detalizavimas; projekto skaidymo į smulkesnius valdomus elementus nuoseklumas; darbų padalinimo struktūros DPS (angl. Work Breakdown Structure WBS) metodo taikymas; darbų padalinimo struktūrose naudojamų numeracijos sistemų taikymas; piniginių lėšų paskirstymo atskiriems darbų paketams nuoseklumas; atsakomybių už atskiras veiklas derinimas su darbų padalinimo struktūra.

Mokslinių tyrimų projektų vadybos ypatumai.

Mokslinių tyrimų projektų santykis su institucijos strategija; mokslinių tyrimų projektų planavimas: galimos technikos. Projekto tinklinis planavimas (tinklinio planavimo technika ir tinklinių grafikų teikiami pranašumai; tinklinių grafikų braižymas taikant kritinio kelio metodą). Projektų juostiniai grafikai (juostinio grafiko taikymo galimybes projektų planavime ir vykdyme; juostinio grafiko sudarymas ir braižymas). Išteklių planavimas (išteklių, būtinų, kad projektas būtų užbaigtas kokybiškai ir laiku, numatymas ir apskaičiavimas; tinkamas išteklių paskirstymas ir jų suderinimas su darbų atlikimo grafika; išteklių suvaržymo tipai; išteklių paskirstymo metodai; išteklių kontrolė projekto vykdymo metu).

Mokslinių tyrimų projektų atranka ir vertinimas.

Projektų atrankoje taikomi neskaitmeniniai ir skaitmeniniai modeliai; atsipirkimo laikas ir investicijų grąža projektų atrankoje; diskontuotų piniginių srautų metodų taikymas; grynoji dabartinė vertė ir vidinė pelno

norma projektų atrankoje; rangavimo modelių taikymas projektų atrankoje. Mokslinių tyrimų projektų vertinimo būdai: aklas kolegų recenzavimas (peer review); mokslinių tyrimų projektų vertinimas, pagrįstas daugiakriteriais metodais. Atskiri vertinimo atvejai (Lietuvos mokslo tarybos praktika, 7 bendrosios programos).

Mokslinių tyrimų projektų dalyviai.

Vadovavimas mokslinių tyrimų projektams. Mokslinių tyrimų projektų vykdymo komanda. Mokslinių tyrimų projektų partneriai. Suinteresuotieji mokslo projektu (suinteresuotųjų samprata, suinteresuotųjų dinamika). Mokslo vadybininko vertė.

Dalyvavimo vadyba ir komunikacija moksliniame projekte.

Bendradarbiavimo mokslo projektuose būdai. Mokslinių tyrimų projekto komunikacija.

Mokslinių tyrimų projektų kokybė.

Kokybės valdymo apibrėžimas. Kokybės keliai reikalavimai projekto procesams. Šiuolaikiniai kokybės vadybos principai. Kokybės vadybos sistemos panaudojimas projekto valdyme. Kokybės vadybos metodų panaudojimas projekto procesu tobulinimui. ISO standartai MTEP projektuose.

Mokslinių tyrimų projekto biudžeto sudarymas.

Projekto biudžeto sudarymo tikslas. Informacijos šaltiniai, naudojami sudarant projekto biudžetą. Projekto biudžeto sudarymo metodai ir priemonės. Biudžeto sudarymo eiga.

Mokslinių tyrimų projekto auditas ir baigimas.

Projekto audito procesas, pradžia ir audito grupės formavimas, projekto audito turinys, audito ataskaita, projekto baigimas, normali pabaiga, priešlaikinė pabaiga, užsitęsusi pabaiga, nepavykęs projektas, projekto baigimo procesas.

Mokslinių tyrimų projekto paraiškos ruošimo principai.

Mokslinių tyrimų projektų finansavimo šaltiniai. Mokslinių tyrimų projektų valdymas atsižvelgiant į COST, EUREKA, 7BP, BONUS, EUROSTARS, EKONOMIKOS AUGIMO VEIKSMŲ programų reikalavimus.

Studijų pasiekimų vertinimas

Egzaminas.

Literatūra

1. Benda W.G.G. and Engels T.C.E. 2011. The predictive validity of peer review: A selective review of the judgmental forecasting qualities of peers, and implications for innovation in science. *International Journal of Forecasting*, vol. 27, issue 1, p. 166-182.
2. Turner J.Rodney, 2009. The handbook of project based management: Leading strategic change in organizations.: USA, The McGraw-Hill Companies, 452 p.
3. Portny, Stanley et al. Project management: [planning, scheduling, and control projects], *Hoboken (N.J): John Wiley*, 2008.
4. Kaziliūnas A. Strateginis projektų valdymas. *MRU leidybos centras*, 2009.
5. Barker Stephen and Cole Rob. Brilliant project management: what the best project managers know, say and do. *Harlow: Pearson, Prentice Hall*, 2007.
6. Burke R. Project Management, fourth edition, London, *John Wiley and Sons*, 2003.
7. OECD Frascati vadovas 2002. Standartinė praktika, siūloma mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros statistiniams tyrimams - Vilnius : Eugrimas, 2007. - p. 286.
8. Chiesa V. 2001 R&D strategy and Organization. Imperial College Press, London.
9. Jincao W. And Kleiner B.H. (2005), "The evolution of R&D management", *Management research News*, Vol. 28 No.11/12, pp.88-95.
10. Park Y. and Kim S. (2005), "Linkage between knowledge management and R&D management". *Journal of knowledge management*, Vol. 9 No. 4, pp. 34-44.
11. Jayawarna D. Pearson A.W. The role of ISO9001 in managing the quality of R&D activities. *TQM Magazine* 13,2, 2001, 120-128.)
12. Elias A.A, Cavana R.Y., Jackson L.S. (2002), "Stakeholder analysis for R&D project management", *R&D management*, Vol. 32 No.4, pp. 301-310.
13. Shi, Y.; Wang, S.; Peng, Y.; Li, J.; Zeng, Y. (Eds.). 2009. Cutting-Edge Research Topics on Multiple Criteria Decision Making: 852 p. 20th International Conference, MCDM 2009, Chengdu/Jiuzhaigou, China, June 21-26, 2009. Proceedings Series: Communications in Computer and Information Science, Vol. 35
14. Wesam Faisal Al-Khadra 2006. R&D project management: approach to an integrated model for University of Portsmouth 526 p.

15. Gray C.F., Larson E. W. Project Management. Second edition, N.Y.: *McGraw-Hill*, 2003.
16. A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK), PMI Project Management Institute, 2004
17. Grundy T., Brown L. Strategic project management. London: *Thomson Learning*, 2002
18. Cleland D.I., Ireland L.R. Project Management. Fourth edition, N.Y. *McGraw-Hill*, 2002.
19. Neverauskas B., Stankevičius V., Viliūnas V., Černiūtė I. Projektų valdymas,- Kaunas: *Technologija*, 2003.
20. Rutkauskas A.V., Tamošiūnienė R. Verslo projektavimas. Vilnius, *Technika*, 2002.
21. Lock Dennis. Project management, Sixth edition, Gower Publishing Limited, 2007.
22. Tavers L. Valadares. Advanced Models for Project Management. Boston, *Kluwer Academic Publishers*, 1999.
23. Tarptautinis standartas LST EN ISO 9004: 2001.Kokybės vadybos sistemos. Veiklos gerinimas.- Vilnius:Lietuvos Standartizacijos departamentas,2001
24. International Standard ISO 1006: 1997.Quality Management-Guidelines to Quality in Project Management,-Geneve: ISO , 1997
25. Project Cycle Management Training Handbook (including LFA).
http://europa.eu.int/comm/scr/evaluation/methods/pcm_handbook.pdf
26. A Guide to Project Management Body of Knowledge. <http://www.pmi.org/publictn/pmboktoc.htm>
27. Understanding Risk Analyses. http://www.rff.org/misc/risk_book.htm
28. All SF relevant regulations. http://www.inforegio.org/wbdoc/docoffic/official/reglem_en.htm
29. <http://www.mita.lt>
30. <http://www.lmt.lt>

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Prof. Dr. Birutė Mikulskienė, MRU Vadybos katedra

Patvirtinta Psichologijos mokslo krypties doktorantūros komiteto 2011 m. lapkričio 17 d. posėdžio nutarimu Nr. 1 (protokolo Nr. 6).

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Fakultetas	Katedra
SPK8001	6	Politikos mokslų ir diplomatijos	Socialinės ir politinės teorijos

Pavadinimas

MOKSLO FILOSOFIJA IR METODOLOGIJA

Pavadinimas anglų kalba

PHILOSOPHY OF SCIENCE AND METHODOLOGY

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	2
Seminarai	1
Konsultacijos	-
Individualus darbas	3

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Kurso tikslas – filosofškai, kritiškai atskleisti mokslo sąvoką, jos raidą, mokslo procesą ir jo įvairovės prielaidas, nagrinėti mokslo ir filosofijos santykį ontologiniu, epistemologiniu, metodologiniu ir paradigminiu požiūriais. Tuo tikslu nagrinėjamos šiuolaikinės mokslo filosofijos temos, svarbiausios XX-XXI a. mokslo filosofijos mokyklos, dabartinės tendencijos ir polemika. Kursas plėtoja istorinį, kritinį, dialektinį, hermeneutinį, fenomenologinį, analitinį, postmodernų ir kitus požiūrius į mokslo ir filosofijos sąveikas. Būdamas iš esmės filosofinio pobūdžio, kursas atskleidžia filosofinio tyrimo prasmę ir reikšmę disertacijos rašymui. Studijų formos: paskaitos, seminarai, savarankiškas studento darbas.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

The aim of the course is philosophically and critically interpret development of concept of science, process and conditions of diversity of science from epistemology, ontology, methodology, paradigmatic points of view. For these purposes topics of contemporary philosophy of science, the most important schools of philosophy of science of XX-XXI centuries and contemporary tendencies are considered. The course develops historical, critical, dialectics, hermeneutics, phenomenological, analytical, postmodern and other approaches to the interrelations of philosophy and science. The course is essentially philosophical and explains sense and significance of philosophical research for the development of dissertation project. Teaching methods: lectures, seminars, individual work.

Turinys

Kaip galima mokslo filosofija? Šiuolaikinės ontologijos problemos ir mokslo filosofija: vaizduotė, komunikacinis protas ir veiksmas, institucinis žmogaus dalyvavimas ir lenktyniavimas kuriant dinamišką gyvenamąjį/simbolinį pasaulį. K. Poperio trys pasauliai ir jų skirtingos tvarkos: nuo priežastingumo iki intertekstualumo ir nelineiškumo. Šiuolaikinė epistemologija ir mąstymo ar tyrimų, programų disciplinos, režimo, galios analizė bei kritika. Metodologinio nacionalizmo kritika ir metodologinio atvirumo įgalinimas. Paradigminės mokslų jungtys ir jų pavyzdžiai. Interdisciplinariškumo privalumai, ribos ir pavojai. Filosofinė mokslo kritika ir jos ribos: esencializmo, istoricizmo, konstruktyvizmo, holizmo, partikuliarizmo, monizmo, vienareikšmiškumo ... Mokslinės verifikacijos: Occamo skustuvo, empirinė ir indukcijos, loginė ir dedukcijos ... Mokslinio falsifikacijos principo reikšmė: klaidos euristika, paraboliniai ir metaforiniai aiškinimo modeliai, meniškumo ir mokslo integraciją, alternatyvų ir lenktyniavimo šaltiniai. Kursu metu bus naudojamos A. Koyre, K.R. Popperio, T.Kuhno, P.Feyerabend, M. Foucault, R. Rorty, J. Rouse ir kitų autorių mokslo filosofijos teiginiais, epistemologinis anarchizmas ir biheviorizmas, metodologinio pliuralizmas, intersubjektyvumo, sinergetikos, refleksyvumo ir kitomis koncepcijomis. Bus nuolatos diskutuojamos humanistikos, kultūros, socialumo, gamtos ir tikslųjų mokslų sąveikos.

Studijų pasiekimų vertinimas

Bus vertinamas gebėjimas rašto būdu ir žodžiu susieti savo planuojamą daktaro temą su mokslo filosofijos tradicija;
Gebėjimas išskirti mokslo filosofijos gnoseologinę, epistemologinę, ontinę, metodologinę

problematiką ir susijusią diskusiją;
Remtis ir referuoti bent kelis mokslo filosofijos atstovus;
Apibūdinti skirtingą mokslinį supratimą ir įvairovės, heteronomiškumo raidą;
Įvertinti įvairovės, kismo, skirtybių dinamikos šaltinius, sinergiją ir įtaką mokslo raidai

Literatūra

Popper, K. (1959). *The logic of scientific discovery*. New York: Basic Books.
Popper, K. (1963). *Conjectures and Refutations*. London: Routledge and Kegan Paul.
Ladyman, J. (2005) *Understanding Philosophy of Science*. London, New York.
Rosenberg, A. (2005) *Philosophy of Science: A Contemporary Introduction*. New York, London.
Philosophy of Science: Contemporary Readings (2006). Eds. Y.Balashov, A.Rosenberg. London, New York.
Lange, M. (ed.) (2007) *Philosophy of Science: An Anthology*. Malden.
Feyerabend, P. (1993). *Against Method*. London: Verso.
Popper, K.R. (2001) *Rinktinė*. Vilnius.
Kuhn, T.S. (2003) *Mokslo revoliucijų struktūra*. Vilnius.
Foucault, M. (1980). *Power/Knowledge*. New York, Random House, 1980.
Rorty, R. (1991). *Objectivity, Relativism and Truth*. Philosophical Papers vol. 1. Cambridge University Press, 1991.
Rouse, J. (2002). *How Scientific Practices Matter: Reclaiming Philosophical Naturalism*. Chicago: University of Chicago Press.
Koyre, A. (1968). *Metaphysics & Measurement: Essays in Scientific Revolution* Harvard University Press.

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Prof. dr. Gintautas Mažeikis, Politikos mokslų ir diplomatijos fakultetas, Socialinės ir politinės teorijos katedra

Patvirtinta Psichologijos mokslo krypties doktorantūros komiteto 2011 m. lapkričio 17 d. posėdžio nutarimu Nr. 1 (protokolo Nr. 6).

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Fakultetas	Katedra
EDU 8110	6 ECTS	Socialinių mokslų	Edukologijos

Pavadinimas

AUKŠTOSIOS MOKYKLOS DIDAKTIKA

Pavadinimas anglų kalba

DIDACTICS OF HIGHER EDUCATION

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	1
Seminariai	1
Konsultacijos	1
Savarankiškas darbas	3

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Dalykas skirtas analizuoti studijų turinio (curriculum) teorines koncepcijas, ypatingai akcentuojant aukštosios mokyklos didaktikos klausimus. Studijuodami šį modulį doktorantai susipažins su globalizacija ir švietimo kaitos tendencijomis, teorinių ir praktinių studijų metu gilinsis į studijų turinio (curriculum) aukštojoje mokykloje projektavimo, organizavimo ir valdymo tendencijas, principus, pagrindines problemas bei kokybės parametrus, įgis didaktines kompetencijas, reikalingas pradedančiajam dėstytojui.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

Didactics of higher education is an applied branch of education science. The following issues are analyzed in this course: the main phenomena of education and their relationship; the most significant teaching and learning theories; learning by doing. Teaching methods and their applications are covered: lectures, learning in small groups, projects, case studies, discussions, workshops, debates, brainstorming, etc. The other issues are teaching resources; teaching models for effective learning (consecutive and problem based), development of study programs and their logic, goals, tasks and structure; strategies for the development of productive learning environment; open and distance learning; control, assessment and evaluation of study results; assessment systems; problems of study quality assurance at university: dimensions, standards, criteria and methods.

Turinys

Globalizacijos įtaka švietimo sampratai. Mokymosi visą gyvenimą diskursas Europos Sąjungos švietimo politikoje. Trys mokymosi dimensijos kaip daugiasąveikinė švietimo sistema. Universitetinė didaktika - taikomoji edukologijos mokslo šaka. Studijų aukštojoje mokykloje sistema. Studijų pakopos, formos, teikiami laipsniai ir kvalifikacijos. Studijų turinys (curriculum): samprata ir projektavimo metodologija. Mokymosi visą gyvenimą Europos kvalifikacijų sandara ir Lietuvos kvalifikacijų sistema. Studijų krypties reglamentavimo samprata. Aprašų/Reglamentų paskirtis. Pagrindiniai studijų turinio parametrai. Studijų programa – pagrindinius studijų turinio parametrus aprašantis dokumentas. Studijų rezultatais (learning outcomes) grindžiamų programų kūrimo/atnaujinimo/tobulinimo metodika. Studijų turinio tyrimai: studijų programų kokybės vertinimas. Dėstyimo ir studijavimo metodai ir jų praktinis taikymas: reprodukcinio, interpretacinio ir kūrybinio mokymo(-si) metodai ir priemonės. Efektyvius studijas skatinantys mokymo(-si) modeliai: nuoseklus ir probleminis mokymasis. Produktyvios studijų aplinkos kūrimo strategijos. Atvirosios ir nuotolinės studijos. Studijavimo pasiekimų tikrinimas, vertinimas ir įvertinimas. Vertinimo sistemos: diagnostinė, apibendrinančioji, formuojamoji, kaupiamoji. Studijų kokybės samprata. Studijų turinio ir proceso kokybės vertinimo sistema. Dėstytojo veiklos funkcijos ir kompetencijos. Savęs pažinimas, savo veiklos vertinimas, saviugda ir profesinės karjeros planavimas.

Studijų pasiekimų vertinimas

Studijų pasiekimų vertinimo slenkstiniai kriterijai:

- Apibūdinti studijų aukštojoje mokykloje dėsningumai ir ypatumai.
- Paašškinti studijų aukštojoje mokykloje turinio (curriculum) projektavimo metodologija.

- Apibūdinti studijų turinio kokybės kriterijai.
- Identifikuoti ir suformuluoti konkrečios studijų programos rezultatai (learning outcomes).
- Nustatyti ir aprašyti pagrindiniai studijų turinio parametrai.
- Parengtas konkrečios studijų programos dalyko aprašas.
- Teoriškai pagrįstas dalyko studijų strategijos ir modelio pasirinkimas.
- Identifikuoti adekvatūs studijų dalyko rezultatams studijavimo metodai.
- Nustatyti adekvatūs dalyko studijų pasiekimų vertinimo kriterijams vertinimo metodai.
- Parengtas dalyko turinio didaktinio vieneto realizavimo projektas.
- Įvertinti asmeniniai didaktiniai gebėjimai ir parengtas gebėjimų plėtros (saviugdos) planas.
- Interpretuoti teoriniai aukštojo mokslo didaktikos teiginiai, praveista mokslinė diskusija.

Literatūra

Pagrindiniai šaltiniai

1. Boud D., Felti G. (2003). *The challenge of Problem – Based Learning*. London. Stirling (USA): Kogan Page.
2. Bulajeva T. (2007). Žinių ir kompetencijų vertinimas: kaip susikurti studentų pasiekimų vertinimo metodika. Metodinė priemonė. Vilnius: "Petro ofsetas".
3. Bulajeva T., Lepaitė D., Šileikaitė-Kaishauri D. (2011) Studijų programų vadovas. VU.
4. Geoff P. (2006). *Šiuolaikinis mokymas*. Praktinis vadovas. Vilnius: Tyto Alba.
5. Laužackas R. (2008). *Kompetencijomis grindžiamų mokymo/studijų programų kūrimas ir vertinimas. Monografija*. Kaunas: VDU.
6. Marzano, R.J. (2005). *Naujoji ugdymo tikslų taksonomija*. Vilnius: Žara.
7. Weiss C. (2006). *Vertinimas*. Vilnius: Homo Liber.
8. Wilkerson L.A., Gijssels W. H. (2006). *Bringing Problem – Based Learning to Higher Education: Theory and Practice*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.

Papildomi šaltiniai

1. Jarvis P. (2001). *Mokymosi paradoksai*. Kaunas: KTU.
2. Lynne P. Baldwin (2010). *Active Learning in Higher Education*/SAGE journal on line <http://alh.sagepub.com/content/11/3/163.full.pdf+html>
3. Ramsden P. (2000). *Kaip mokyti aukštojoje mokykloje*. Vilnius: Aidai.
4. *Universitetinė didaktika* (2000) Švietimo studijos Nr.5. Vilnius: Garnelis.

Studijų dalyko/modulio rengėja

Prof. dr. Laima Sajienė

Patvirtinta psichologijos doktorantūros komiteto 2011 m. lapkričio 17 d. posėdžio nutarimu Nr. 1 (protokolo Nr. 6).

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Institucija	Fakultetas	Katedra
PSID9002	8	VDU / MRU	Socialinių mokslų (VDU) / Socialinės politikos (MRU)	Teorinės psichologijos / Psichologijos

Studijų dalyko pavadinimas lietuvių kalba

Sveikatos psichologijos pasiekimai ir perspektyvos

Studijų dalyko pavadinimas anglų kalba

Health psychology achievements and perspectives

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	2
Konsultacijos	1.5
Seminarai	1.5
Individualus darbas	3

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Sveikatos psichologijos disciplina (mokslo sąvokos, žinios, įgūdžiai, mokslo tyrimo metodologija) suderinti su medicinos sveikatos ir kitų mokslų disciplinomis, taikoma sveikatos priežiūros praktikoje sveikatos stiprinimui, neįgalumo, nesavalaikės mirties, lėtinių ligų profilaktikai, ligos pasekmių pašalinimui, sveikatos atstatymui ir socialines sveikatos politikos formavimui, pasiremiant teoriniu biologinių-psichologinių-socialinių susijusių reiškinių sistemos modeliu. Šis modelis pagrindžia psichologijos žinių ir metodų integravimą į sveikatos priežiūros sistemą įgalina medicinos psichologą dirbti tarpdisciplininėje sveikatos specialistų/gydytojų, slaugytojų, socialinių darbuotojų psichoterapeutų komandoje. Sveikatos psichologijos doktorantūros studijų dalykas apima taikomosios psichologijos ir medicinos sankirtos raidą iki dabartinės sveikatos psichologijos, teorinius – psichologinius – elgesio – socialinius ligas skatinančių veiksnių modelius bei jų taikymą paciento mokymo ir konsultavimo praktikoje, mokslinių tyrimo metodų ir metodologijų taikymo perspektyvą sveikatos priežiūros sistemoje, integruotai spręsti aktualios, su sveikata susijusios gyvenimo kokybės problemas.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

Health psychology, including its conceptual framework, knowledge, skills, scientific research methods in harmony with biomedical-health and other disciplines is applied in health promotion, maintenance, prevention of chronic diseases, disability and premature death, decreasing consequences of diseases, improving health and forming social health policy grounded by theoretical systemic approach – bio-psycho-social model of related phenomena. This model grounds integration of psychological knowledge, methods and skills into health care practice, enables medical psychologists to collaborate within interdisciplinary specialists' team, including physicians, nurses, clinical social workers, community, health specialists, psychotherapists and others. The course for doctoral students in Health Psychology includes the development of the relation between applied psychology and medicine up to the days of current Health Psychology, theoretical analysis of psychological-behaviour-social models of disease promoting factors and their application in patient training and consulting practice, the perspective of the application of scientific research methods in health care system, integrated solutions of relevant problems in health related quality of life.

Dalyko poreikis bei aktualumas

PSO ekspertų išvados patvirtina, kad lėtinių ligų, bei jų sukeltas, su sveikata susijusios gyvenimo kokybės menkėjimas, neįgalumo ir nesavalaikės mirties atvejų gausėjimas, didelė dalimi priklauso nuo pokyčių vykstančių biologinių-psichologinių-elgesio-socialinėje, tarpusavyje susijusioje reiškinių sistemoje sveikatos priežiūros sistemoje ir šiuo metu psichologiniams-socialiniams ligų ir sveikatos aspektams skiriama nepakankamai dėmesio tiek mokslo, tiek ir praktikos požiūriu. Gyventojų poreikį sveikatai, ligų profilaktikai atitinka psichologinių-elgesio-socialinių rizikos veiksnių mažinimas tarpdisciplininėje specialistų komandoje.

Dalyko tikslai

Studijuoti, įsisavinti ir suprasti sveikatos psichologijos pasiekimus – mokslo žinias (sąvokas), stiprinant sveikatą, vykdant ligų profilaktiką, sergančiųjų reabilitaciją ir kitokią mokslo ir praktikos profesinę medicinos psichologo veiklą, sprendžiant tarpdisciplinines pacientų problemas sveikatos priežiūros sistemoje.

Dalyko turinys, temos ir studijų metodai

1. Taikomosios psichologijos ir medicinos tarpdisciplininio vystymosi perspektyva – nuo klinikinės, psichosomatinės iki dabartinės elgsenos medicinos ir sveikatos psichologijos. Psichologijos žinių taikymas psichiatrijoje (medicinoje) prasidėjo pačiose jos ištakose – 1895m. ir tęsiasi iki dabar su

įvairiais pavadinimais. Apžvelgiami taikomosios psichologijos šakų, susijusių su medicina, turinio, tikslų, ir integracijos klausimai mokslo ir praktikos sveikatos priežiūros sistemoje požiūriu.

2. Sveikatos psichologijos sąvokos. Apžvelgiama pagrindinės sveikatos psichologijos ir tiesiogiai su ja susijusio medicinos ir sveikatos specialybių sąvokos ir jų panaudojimo problemos tarpdisciplininuose mokslo tyrimuose ir praktiniame darbe.

3. Biopsichosocialinis modelis sveikatos psichologijoje. Apžvelgiama sistemų teorija ir biologinių-psichologinių-elgesio ir socialinių tarpusavyje sąveikaujančių reiškinių sistemos taikymo galimybės vykdant mokslo tyrimus ir praktiniame darbe.

4. Rizikos faktorių teorija. Apžvelgiama PSO siūloma biologinių-psichologinių-elgesio ir socialinių lėtinių ligų rizikos faktorių (įjungiant gyvenimo stilių) samprata, jų reikšmė ligų išsivystymui, įrodymais grindžiamai profilaktikai ir moksliniams profilaktikos efektyvumo tyrimams.

5. Sveikatos psichologijos mokslo tyrimų ir mokslo žinių panaudojimo problemos sveikatos priežiūros praktikoje. Apžvelgiami sunkumai sutinkami sveikatos priežiūros institucijose vykdant profesinę sveikatos psichologo veiklą – etikos, teisės bei įstatymų požiūriu.

6. Sveikatos psichologijos perspektyva Lietuvoje – studijų, mokslo ir praktikos sveikatos priežiūros sistemoje požiūriu.

Studijų pasiekimų vertinimas

Referatas, mokslinio darbo projekto pristatymas, egzaminas

Pagrindinė literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1	Schneiderman N., Weiss S.M., Kaufman P.G. (EDS.) Handbook of Research methods in Cardiovascular Behavioral Medicine. Plenum Press, N.Y., 1989, 716 p.
2	White P. (Ed.) Biopsychosocial medicine. An integrated approach to understanding illness. Oxford university press, 2005, 242 p.
3	Babbie E. The Basics of Social Research. Chapman University. Thompson & Wadsworth. Printed in Canada, 2003, 519 p.

Papildoma literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1	Lindsay G., Kolne C., Ovreide H., Lang F. (Eds.) Ethics for European psychologists. Hogrefe, 2002, 212 p.

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Institucija	Pedagoginis vardas, mokslo laipsnis	Elektroninio pašto adresas
1	Antanas Goštautas, teorinės psichologijos katedra	VDU	Profesorius, Habil. Dr.	Antanas.gostautas@smf.vdu.lt
2	Rūta Pukinskaitė, MRU, Psichologijos katedra	MRU	Soc. m. dr.	

Patvirtinta Psichologijos mokslo krypties doktorantūros komiteto 2014 m. kovo 28 d. posėdžio nutarimu Nr. 17.1. (protokolo Nr. 2).

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Institucija	Fakultetas	Katedra
PSID9003	8	VDU	Socialinių mokslų	Teorinės psichologijos

Studijų dalyko pavadinimas lietuvių kalba

Šiuolaikinės ugdymo psichologijos aktualijos ir problemos

Studijų dalyko pavadinimas anglų kalba

Actual problems of contemporary educational psychology

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	-
Konsultacijos	1,5
Seminariai	1,5
Individualus darbas	5

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Šio kurso paskirtis susipažinti su išmokimo ir mokymo teorijų įvairove, šių teorijų taikymo šiuolaikinėmis galimybėmis, problemomis ir ribotumais. Studijuojantys įsisavina ir įvertina išmokimo, motyvacijos, pedagogo, besimokančiojo, mokymo įvertinimo, sąveikos tarp pedagogo ir besimokančiojo teorinius modelius. Tikslų realizavimui studijuojantys studijuoja literatūrą, diskutuoja, rašo refleksijas apie skaitomą medžiagą, savarankiškai dirba su mokslo straipsniais ir įvertina juose pateikiamus tyrimus

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

The purpose of this course is to introduce with variety of learning and teaching theories, with contemporary issues, problems and limitations. Students evaluate learning, teaching, motivation, teacher, student, assessment, and contact between teacher and student theoretical models in the aspect of contemporary researches. For these purpose they read literature, participate in the discussion, reflect in written form, autonomous analyze the scientific articles and evaluate researches.

Dalyko poreikis bei aktualumas

Švietimo reforma aktualizuoja ugdymo teorijų taikymo galimybių ir problemų analizę šiuolaikinių mokslinių tyrimų aspektu.

Dalyko tikslai

Įvertinti teorines psichologijos kryptų paradigmas ugdymo psichologijoje šiuolaikinių tyrimų aspektu.

Dalyko turinys, temos ir studijų metodai

1. Lietuvos švietimo institucijų apžvalga Europos šalių aspektu.
2. Teorinės psichologijos kryptų paradigmos ugdymo psichologijoje. Analizuojama elgesio, kognityvinės, išmokimo teorijos šiuolaikinių tyrimų aspektu.
3. Išmokimo teorijos ir besimokančiojo individualūs, amžiaus, kultūros skirtumai. Analizuojami šiuolaikiniai tyrimai šia tematika, įvertinami atskleidžiami galimi ribotumai.
4. Mokymosi motyvacijos teoriniai modeliai, motyvavimo metodai šiuolaikinių tyrimų aspektu. Analizuojami šiuolaikiniai tyrimai Lietuvos ir Europos šalių aspektu.
5. Besimokančiųjų grupės valdymo teoriniai modeliai ir jų įvertinimas šiuolaikinių tyrimų aspektu. Naujos galimybės ir ribotumai.
6. Pedagogo asmenybės, sąveikos su besimokančiais teoriniai modeliai, jų įvertinimas šiuolaikinių tyrimų aspektu. Pedagogo asmenybė, konsultavimas, parengimas – šiuolaikinių tyrimų aspektu.
7. Mokymo rezultatų įvertinimo privalumai ir trūkumai. Analizuojami mokymo rezultatų įvertinimo modeliai, siejant juos su pasiekimo rezultatais. Naujos galimybės ir ribotumai.
8. Ugdymojo eksperimento vieta šiuolaikiniuose moksliniuose tyrimuose. Analizuojamos ugdymojo eksperimento galimybės ir ribotumai.

Studijų pasiekimų vertinimas

Nurodyti vertinimo kriterijus.

Rašto darbas (40%), kuriame kritiškai įvertinamos mokslo publikacijos už 2007-2014 m. pagal pasirinktą ugdymo psichologijos temą.

Rekomendacijų parengimas (20%), sprendžiant psichologinę problemą ugdymo įstaigoje pagal pasirinktą temą.

Pranešimas (40%) mokslinėje praktinėje konferencijoje, susijusioje su ugdymo psichologijos tematika

Pagrindinė literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Abbeduto L (2004). Taking sides: Controversial views on controversial issues in Educational psychology. Guilford, CONN: McGraw-Hill/Dushkin.
2.	Cauley K.M., Linder F., McMillan J. (2005). Annual editions: Educational psychology. Guilford, CONN: McGraw-Hill/Dushkin
3.	Bjorklund D.F. (2005). Children thinking: Cognitive development and individual differences. Belmont, CA: Wadsworth
4.	Thorkildsen T.A., Nicholls J.G. and et (2002). Motivation and the struggle to learn: Responding to fractured experience. Boston, MA: Allyn and Bacon.
5.	Nicholls J.G., Thorkildsen T.A. (Eds) (1995). Reasons for learning: Expanding the conversation on student-teacher collaboration. New York: Teachers College Press.
6.	Taylor C.S., Nolen S.B. (2005). Classroom assessment: Supporting teaching and learning in real classroom. Upper Saddle River, NJ: Pearson Education.
7.	Woolfolk A. (2004). Educational psychology. Boston, MA: Allyn and Bacon
	Journals:
1.	American Educational research journal http://www.jstor.org/journals/00028312.html
2.	British Journal of educational psychology http://www.bps.org.uk/publications/journals/bjep/bjep_home.cfm?&redirectCount=0
3.	Contemporary educational psychology http://www.elsevier.com/wps/find/journaldescription.cws_home/622811/description#description
4.	Educational psychologist http://www.leaonline.com/loi/ep/?cookieSet=1
5.	Educational psychology review http://www.springerlink.com/content/104855/

Papildoma literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
	Journals:
1.	Educational researcher http://edr.sagepub.com/
2.	Harvard educational review http://www.hepg.org/main/her/Index.html
3.	Journal of educational psychology http://www.apa.org/journals/edu/
4.	Journal of educational research http://www.heldref.org/jer.php
5.	Review of educational research http://www.jstor.org/journals/00346543.html

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Institucija	Pedagoginis vardas, mokslo laipsnis	Elektroninio pašto adresas
1.	Albina Kepalaitė	VDU	Soc.m.dr.doc.	a.kepalaitė@fc.vdu.lt

Patvirtinta Psichologijos mokslo krypties doktorantūros komiteto 2014 m. kovo 28 d. posėdžio nutarimu Nr. 17.1. (protokolo Nr. 2).

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Institucija	Fakultetas	Katedra
PSID9004	8	VDU	Socialinių mokslų	Teorinės psichologijos

Studijų dalyko pavadinimas lietuvių kalba

Organizacinės ir verslo psichologijos pasiekimai ir perspektyvos

Studijų dalyko pavadinimas anglų kalba

Advances and Perspectives in Organizational and Business Psychology

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	-
Konsultacijos	2
Seminarai	1
Individualus darbas	5

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Kurso tikslas – integruoti žinias apie naujausias organizacinės ir verslo psichologijos teorijas, jų pritaikymo versle galimybes; suprasti dominuojančias tyrimų kryptis Europos sąjungos ir kitose pasaulio šalyse. Akcentuojant praktinės veiklos ir mokslinių tyrimų sąveiką organizacinėje bei verslo psichologijoje, analizuojamos šiuolaikinių teorijų ir tyrimų perspektyvos, tarpkultūrinės problemos ir taikomosios galimybės. Studijų formos – seminarai, diskusijos, konsultacijos, savarankiškas literatūros studijavimas, esė, pranešimas.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

Course objectives – to develop students' critical understanding of modern theoretical models in organizational and business psychology emphasizing the interaction between practice and science, to enable students to develop understanding of strategic issues and cross-cultural perspectives that are currently of major importance for successful organizations and global business operations. Teaching methods: discussions and seminars, individual work on reading and evaluating research publications, intensive field project in organization, presentations.

Dalyko poreikis bei aktualumas

Siekdamas savarankiškai dirbti organizacinės bei verslo psichologijos srityje bei parengti šios srities daktaro disertaciją, studentas turi įgyti specializuotų gebėjimų ir žinių mokslinių tyrimų ir kitų sričių problemoms spręsti bei profesinei praktikai plėsti. Šis kursas suteikia platesnį bei gilesnį organizacinės bei verslo psichologijos mokslo bei profesijos išmanymą, padeda planuoti karjerą pasirinktoje srityje, supažindina su aktualiausiais šios psichologijos šakos klausimais. Be šių gebėjimų ar žinių studentas gali būti nepasiruošęs pilnaverčiam mokslininko darbui bei dalyvavimui tarptautinės mokslinės ir akademinės bendruomenės diskusijose pasirinktoje tematikoje.

Dalyko tikslai

Baigę kursą studentai gebės – (1) integruoti žinias apie naujausias organizacinės ir verslo psichologijos teorijas; (2) diskutuoti apie teorijų pritaikymo versle galimybes; (3) kritiškai vertinti aktualias organizacinės bei verslo psichologijos mokslo problemas asmens, grupės ir organizacijos lygmeniu tarpkultūriniame kontekste, (4) pateikti rekomendacijų problemų sprendimui bei naujų mokslinių tyrimų atlikimui; (5) mokyti organizacinės bei verslo psichologijos.

Dalyko turinys, temos ir studijų metodai

I tema. Šiuolaikiniai organizacinės ir verslo psichologijos mokslo iššūkiai. Šioje temoje analizuojamos modernios teorijos, dėsningumai ir modeliai. Aptariamos organizacinės ir verslo psichologijos tyrimų transformacijos ir dinamika.

II tema. Socialinės atsakomybės, valdžios ir etikos problema šiuolaikinėje organizacijoje. Analizuojama praktinės veiklos ir mokslinių tyrimų sąveika organizacinėje psichologijoje, šiuolaikinių teorijų perspektyvos skirtinguose kultūriniuose kontekstuose, aptariama mokslininko ir praktiko vaidmens suderinimo problema.

III tema. Aktualios organizacinės psichologijos mokslo problemos asmens, grupės ir organizacijos lygmeniu. Tendencijos, apibūdinančios darbą ateityje, šių tendencijų pasekmės darbo ir organizacinei psichologijai. Kintančios darbo ir karjeros koncepcijos. Teoriniai personalo įvairovės valdymo modeliai. Organizacinis elgesys ekologinių sistemų teorijos požiūriu.

IV tema. Inovacijų diegimo ir organizacijos plėtros psichologiniai dėsniniai. Strateginių sprendimų priėmimas. Lyderystė modernioje organizacijoje.
V tema. Verslo dalyvių elgesio psichologiniai mechanizmai, vartotojų psichologijos, pinigų ir kainų, skolininkų psichologijos požiūriai ir tyrimai, rinkodaros ir viešųjų ryšių modeliai bei taikomos priemonės.

Studijų pasiekimų vertinimas

Esė Nr.1 - kritinis naujausių mokslinių publikacijų pasirinktoje organizacinės ar verslo psichologijos tematikoje įvertinimas–30%;
Esė Nr.2 – išsami pasirinktos organizacijos analizė organizacinės ir verslo psichologijos požiūriu mikro ir makro lygmeniu, pateikiant išsamų galimų intervencijų organizacijoje projektą –40%;
Parengta ir paskaityta paskaita pasirinkta organizacinės ar verslo psichologijos tema – 30%.

Pagrindinė literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1	Allvin M., Aronsson G., Hagström T., Johansson G., Lundberg U. Work Without Boundaries: Psychological Perspectives on the New Working Life. Wiley-Blackwell, 2011.
2	Landy F. Work in the 21st century: An introduction to industrial and organizational psychology J. Wiley, 2010.
3	International Review of Industrial and Organizational Psychology 2011, Volume 26. Eds. Hodgkinson G.P., Kevin Ford J.K., Wiley-Blackwell, 2011.
4	Adler N.J., Gundersen A. International dimensions of organizational behavior. Thomson/South-Western, 2008.
5	McKenna E. Business Psychology and Organizational Behaviour, Psychology Press, Taylor Francis, 2012.

Papildoma literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1	Ackert L., Deaves R. (2009). Behavioral finance: psychology, decision-making, and markets. South-Western Cengage Learning.
2	An Introduction to Work and Organizational Psychology: An European Perspective, 2nd Edition. Ed. Chmiel N. (2008). Wiley-Blackwell.
3	Journal of Occupational and Organizational Psychology, European Journal of Work and Organizational Psychology, Industrial and Organizational Psychology: Perspectives on Science and Practice, Journal of Business and Psychology

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Institucija	Pedagoginis vardas, mokslo laipsnis	Elektroninio pašto adresas
	Auksė Endriulaitienė	VDU	prof. dr.	a.endriulaitiene@smf.vdu.lt

Patvirtinta Psichologijos mokslo krypties doktorantūros komiteto 2014 m. kovo 28 d. posėdžio nutarimu Nr. 17.1. (protokolo Nr. 2).

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Institucija	Fakultetas	Katedra
PSID9006	8	VDU / MRU	Socialinių technologijų / Socialinės politikos	Teorinės psichologijos / Psichologijos institutas

Studijų dalyko pavadinimas lietuvių kalba

PSICHOSOCIALINĖ RAIDA: ŠIUOLAIKINIAI POŽIŪRIAİ IR TYRIMAI

Studijų dalyko pavadinimas anglų kalba

PSYCHOSOCIAL DEVELOPMENT: MODERN APPROACHES AND RESEARCH

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	
Konsultacijos	1,5
Seminariai	1,5
Individualus darbas	5

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Kurso tikslai yra kritiškai analizuoti ir įvertinti šiuolaikines psichosocialinės raidos teorijas ir metodus; įvairių kontekstų ir jų sąveikos poveikį psichosocialinei raidai nuo vaikystės iki senatvės, laikantis holistinio požiūrio į asmenybės raidą (remiantis U. Bronfenbrenner, D. Magnusson, L.R. Bergman darbais). Kurso metu apimamos tokios temos kaip šiuolaikinės psichosocialinės raidos teorijos ir jų kilmės istorija, raida bei kritika, įvairių socialinių kontekstų poveikis psichosocialinei vaiko ir jaunuolio raidai, psichosocialinės raidos trajektorijos, prisitaikymas prie kintančios aplinkos bei asmeninių gebėjimų suaugystėje ir senatvėje ypatumai. Studijų formos: konsultacijos, seminarai, grupinės diskusijos ir empirinių tyrimų analizė, pranešimų rengimas.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

The aims of the course are to analyse and evaluate modern theories and methods of psychosocial development; impact of various contexts and their interaction to psychosocial development from childhood to late adulthood, based on holistic approach to individual development (based on work of U. Bronfenbrenner, D. Magnusson, L.R. Bergman). The course covers such topics as modern theories of psychosocial development, the history of their aetiology, development and criticism; impact of different social contexts on psychosocial development of child and young adult; trajectories of psychosocial development; adaptation to changing environment and own abilities in adulthood and late adulthood. Learning forms: consultations, seminars, group discussions, analysis of empirical research, preparation of report.

Dalyko poreikis bei aktualumas

Dalykas pratęsia ankstesnėse pirmosios ir antrosios studijų pakopų metu studijuojamus žmogaus raidos dėsningumus. Dalykas rekomenduojamas tiems studentams, kurie gilinasi ne tik į specifinių žmogaus psichikos reiškinių ar elgesio pokyčius tam tikruose raidos etapuose, bet ir tiems, kuriems aktualus skirtingų socialinių sistemų poveikis žmogaus raidai bei jos uždavinių įgyvendinimui viso gyvenimo eigoje. Šiame dalyke ypatingas dėmesys yra skiriamas šiuolaikinių raidos psichologijos teorijų analizei ir kritiniam vertinimui remiantis naujausiais moksliniais įrodymais. Dalyke svarbu tai, kad į žmogaus raidą žvelgiama holistiniu požiūriu, pripažįstant, kad žmogaus psichikos reiškiniai, elgesys ir funkcionavimas visuomenėje yra reikšmingai veikiamas įvairių socialinių kontekstų bei jų tarpusavio sąveikų.

Dalyko tikslai

Kurso tikslai yra kritiškai analizuoti ir įvertinti šiuolaikines psichosocialinės raidos teorijas ir metodus; įvairių kontekstų ir jų sąveikos poveikį psichosocialinei raidai nuo vaikystės iki senatvės; psichosocialinės raidos trajektorijas bei įvertinti jų sąsajas su raidos rezultatais.

Dalyko turinys, temos ir studijų metodai

I tema. Psichosocialinės raidos sampratos raida ir tyrimų istorija. Atskleidžiamos pagrindinės raidos sampratos, susipažįstama su istoriniu jos kontekstu. Analizuojami psichosocialinės raidos psichologiniai aspektai ir jų ryšiai kitų mokslo krypčių ir sričių perspektyvoje.

II tema. Šiuolaikinės psichosocialinės raidos teorijos ir jų kilmės istorija, raida bei kritika. Įvertinamos šiuolaikinės raidos teorijos, atliekamas kritinis jų vertinimas remiantis naujausiais mokslo pasiekimais.

III tema. Įvairių socialinių kontekstų poveikis psichosocialinei vaiko ir jaunuolio raidai. Įvertinamos šeimos, bendraamžių, mokyklos bei žiniasklaidos, bendruomenės, kultūros, visuomenės kontekstų bei jų sąveikos poveikis vaiko, paauglio, jauno suaugusiojo raidai.

IV tema. Emocinės kompetencijos bei socialinės kognicijos raidos etapai. Analizuojami ir įvertinami emocinės kompetencijos bei socialinės kognicijos raidos etapai

V tema. Psichosocialinės raidos trajektorijos. Įsisavinamos psichosocialinės raidos trajektorijos, susipažinama su jomis siejamais raidos veiksniais – elgesiu, adaptacija bei subjektyvia gerove.

VI tema. Socialinių ryšių vaidmuo žmogaus gyvenime. Analizuojama draugystės, santuokos, tėvystės ir kt. socialinių ryšių svarba ir šių ryšių kitimas viso gyvenimo eigoje.

VII tema. Asmeninės raidos užduotys suaugystėje ir senatvėje. Pristatomos svarbiausios raidos užduotys per visą suaugusiojo žmogaus laikotarpį. Analizuojami profesijos pasirinkimo, karjeros, išėjimo į pensiją, laisvalaikio ir kt. svarbių socialinių veiksmų svarba suaugusiojo gyvenimui.

VIII tema. Įveika ir prisitaikymas suaugystėje ir senatvėje. Analizuojami būdai, kaip suaugusieji ir senstantys asmenys prisitaiko prie kintančios aplinkos bei silpstančių asmeninių gebėjimų.

Studijų pasiekimų vertinimas

- Sistemina šiuolaikinius psichosocialinės raidos teorijas ir tyrimus bei analizuoja juos istorinėje perspektyvoje ir kitų mokslų kontekste;
- įvertina šeimos, bendraamžių, mokyklos bei žiniasklaidos, bendruomenės, kultūros, visuomenės kontekstų poveikį psichosocialinei vaiko ir jaunuolio raidai;
- analizuoja emocinės kompetencijos bei socialinės kognicijos raidos etapus bei amžiaus tarpsnių specifiką nuo vaikystės iki senatvės;
- identifikuoja psichosocialinės raidos trajektorijas ir su jomis siejamus raidos veiksnis;
- įvertina esminius socialinių ryšių ypatumus skirtingais gyvenimo periodais;
- identifikuoja ir analizuoja raidos užduočių ypatumus bei prisitaikymą prie kintančios aplinkos bei asmeninių gebėjimų suaugystėje ir senatvėje.

Pagrindinė literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1	Ben-Arieh, Asher, Casas, Ferran, Frones, Ivar. and Korbin, Jill E. (Eds.). Handbook of Child Well-Being. Theories, Methods and Policies in Global Perspective. Dorcrecht: Springer, 2013, 5 Volumes. 3249 pages
2	Sigelman, C., Rider, E.A. Human development across the life span. 7th ed. Belmont (Calif.): Wadsworth: Cengage Learning, 2012. 857 p.
3	Newman, B., Newman P.R. Life-span development: a psychosocial approach, 11th ed. -- Belmont (Calif.): Wadsworth: Cengage Learning, 2012. 647 p.
4	Bergman, L. R., Magnusson, D., & El-Khoury, B. M. (2003). Studying individual development in an interindividual context: A person-oriented approach. Vol. 4 in the series Paths through life (D. Magnusson, Ed.). Mahwah, NJ: Erlbaum
5	Perspectives on human development, family and culture. (Ed.) Bekman S., Aksu-Koç A. Cambridge: Cambridge University Press, 2009.
6	Bronfenbrenner, U. The ecology of human development, Harvard University Press, 2009.
7	Child and adolescent development: an advanced course. (Ed.) Damon W., Lerner R. M.: Hoboken (N.J.): John Wiley, 2008.

Papildoma literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1	Leman, P., et al. Developmental psychology. Maidenhead : McGraw-Hill Education, 2012., 614 p.
2	Adolescence: development during a global era. (Ed.) Swanson D. P., Edwards M. C., Spencer M. B. Burlington (Mass.): Elsevier: Academic Press, 2010.
3	Early childhood development: a multicultural perspective. (Ed.) Trawick-Smith J. 5th ed. Upper Saddle River (N.J.); Columbus (Ohio): Merrill, 2010.
4	Handbook of adolescent psychology. (Ed.) Lerner R. M., Steinberg L. 3rd ed. Hoboken (N.J.): John Wiley, 2009.
5	Burman, E. Deconstructing developmental psychology. 2nd ed. London; New York (N.Y.): Routledge: Taylor & Francis Group, 2008. 356 p.
6	Blackwell Handbook of Childhood social Development. (Ed.) Smith, P. K., Hart, C. H. Blackwell Publishing, 2005.

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Institucija	Pedagoginis vardas, mokslo laipsnis	Elektroninio pašto adresas
1	Rita Žukauskienė	MRU	prof. dr.	rzukausk@mruni.eu
2	Laura Šeibokaitė	VDU	dr.	l.seibokaite@smf.vdu.lt

Patvirtinta Psichologijos mokslo krypties doktorantūros komiteto 2014 m. kovo 28 d. posėdžio nutarimu Nr. 17.1. (protokolo Nr. 2).

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Institucija	Fakultetas	Katedra
PSID9007	8	Mykolo Romerio / Vytauto Didžiojo	Socialinių technologijų / Socialinių mokslų	Psichologijos institutas / Teorinės psichologijos

Studijų dalyko pavadinimas lietuvių kalba

Šiuolaikinės asmenybės teorijos, tyrinėjimai ir rezultatai

Studijų dalyko pavadinimas anglų kalba

Modern personality theory, research and results

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	
Konsultacijos	1,5
Seminarai	1,5
Individualus darbas	5

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Ši programa gilina studentų žinias apie asmenybės sampratas bei modelius, analizuoja probleminius šios srities klausimus bei šiuolaikines tendencijas. Šio dalyko studijavimas ugdo gebėjimus kritiškai vertinti mokslinius asmenybės tyrimus bei ugdo gebėjimus planuoti ir vykdyti mokslinius asmenybės tyrimus. Programa gilina studentų žinias apie asmenybės tyrimo bei įvertinimo strategijas ir būdus, formuoja profesionalų asmenybės įvertinimo metodų taikymą asmenybės pažinimui. Asmenybės teorijų rėmuose gali būti aptariami naujausi bei mažai ištirtinėti asmenybės modeliai bei paradigmos.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

The program deepens students' knowledge about personality and its models; analyze the problems of personality understanding in a modern life and their current trends. Studying of this subject, promotes critical evaluation of scientific research of personality and develop abilities to plan and carry out scientific research of personality. The program deepen students' knowledge about personality assessment strategies and techniques, develops professional skills for personality assessment methods. As well, new and little investigated models or paradigms of personality may be discussed in the framework of present theories.

Dalyko poreikis bei aktualumas

Pasirinkdami disertacinio darbo temą bei planuodami mokslinį tyrimą, doktorantai ypatingą dėmesį skiria asmenybės problematikai, konstruktsams bei dimensijoms. Asmenybės teorijų kursas dėstomas bakalauro studijose, t. y. pirmojoje psichologijos studijų pakopoje, kurių metu įgyjamos tik bazinės žinios apie asmenybę. Nemaža dalis doktorantų susiduria su gilesnų sisteminių žinių apie asmenybę trūkumu, kurį bando kompensuoti savarankiškoms studijomis. Manome, kad tikslinga doktorantūros studijų pakopoje gilinti asmenybės teorines žinias, suteikti platesnį ir sisteminių požiūrį į asmenybę bei jos pažinimą. Siūloma programa yra orientuota į šiuolaikinius asmenybės mokslinius tyrimus. Kiekvienos teorinės krypties rėmuose bus analizuojamos šiuolaikinės asmenybės sampratos bei modeliai, vertinami moksliniai šios srities tyrimai bei rezultatai, aptariamos tolesnių asmenybės tyrinėjimų perspektyvos bei ribotumai. Programoje pristatytos tos asmenybės teorijų kryptys, kuriose šiuo metu atliekama daugiausia mokslinių tyrimų.

Dalyko tikslai

1. Gilinti studentų žinias apie šiuolaikines asmenybės sampratas bei modelius, analizuoti probleminius šios srities klausimus bei šiuolaikines tendencijas, vertinti esamas asmenybės teorinio pažinimo galimybes bei asmenybės pažinimo raidos tendencijas.
2. Gilinti studentų žinias apie mokslines asmenybės tyrimo strategijas ir būdus, formuoti profesionalų asmenybės tyrimo metodų taikymą asmenybės pažinimui.
3. Ugdyti gebėjimus analizuoti bei kritiškai vertinti šiuolaikinius mokslinius asmenybės tyrimus, ugdyti gebėjimus planuoti bei vykdyti mokslinius asmenybės tyrimus.

Dalyko turinys, temos ir studijų metodai

I tema. Asmenybės mokslinio pažinimo istorija. Šioje temoje analizuojama asmenybės pažinimo raida nuo dinaminės psichiatrijos pažinimo tradicijos iki šiuolaikinių gerovės paradigmu. Atskleidžiama teorijos vieta ir paskirtis asmenybės pažinimui bei moksliniam jos tyrimui.

II tema. Biogenetinės, psichologinės (patyrimu grįstos) ir socialinės asmenybės formavimosi determinantės. Šioje temoje analizuojama kaip biogenetiniai mechanizmai, asmeninė patirtis bei sociokultūrinė aplinka formuoja individualius asmens skirtumus; aptariamos svarbiausios individualių skirtumų dimensijos bei asmens individualumą lemianti struktūra.

III tema. Asmenybės tyrimo būdai. Šioje temoje analizuojami įvairiais teoriniais modeliais, empirinių tyrimų rezultatais bei tarpdisciplininio bendradarbiavimo praktika grįsti fundamentiniai ir taikomieji asmenybės pažinimo būdai. Gali būti taikomos atvejų studijos, atliekama klinikinių tyrimų analizė ir kt.

IV tema. Prieraišumo teorija. Šioje temoje analizuojama ankstyvojo prierašumo patyrimo įtaka asmenybės formavimuisi, aiškinami tarpasmenio bendravimo sunkumai ir asmenybės problemos; skaitomi pagrindiniai prierašumo teorijos autoriai, pristatomi šiuolaikinių prierašumo mokslinių tyrimų pasiekimai bei analizės metodai.

V tema. Objektinių ryšių teorija. Šioje temoje analizuojami "vidinių objektų" formavimosi bei mentalizacijos procesai; pristatomi pagrindiniai šios teorijos autoriai. Teorijos rėmuose analizuojami savasties, tarpasmeninių sąveikų bei narcisizmo šiuolaikiniai moksliniai klinikiniai tyrimai.

VI tema. Ego teorija. Šioje temoje skaitomi bei analizuojami pagrindiniai autoriai, tyrinėjamos svarbios šios teorijos temos, tokios kaip *ego* stiprumas ir funkcijos, *ego* integracija bei tapatumas, gyvenimo ciklo etapai ir kt. Tyrinėjama tarpasmeninių ryšių, aplinkos ir kultūros įtaka asmens psichologiniam funkcionavimui; analizuojami vertybių, socialinių vaidmenų, intymumo, gyvenimo tikslų bei krizių moksliniai tyrimai.

VII tema. Kognityvinė asmenybės teorija. Šios temos rėmuose aptariama kognityvinės teorijos mokslinio tyrimo perspektyvos ir bazinių idėjų taikymas tyrinėjant psichologinį distresą, adaptaciją ir savireguliaciją. Didžiausias dėmesys skiriamas patirties, pažinimo schemų bei įvykių interpretavimo šiuolaikiniams tyrimams, bei jų galimybėms aiškinti asmens individualius skirtumus.

VIII tema. Elgesio teorijos. Šioje temoje analizuojama biheviorizmo teorija nuo filosofinių ir radikalių jos postulatų iki socialinių ir kognityvinių procesų įtakos elgesio formavimuisi; pristatomi ir analizuojami sudėtingo elgesio išmokimo ir modifikavimo šiuolaikiniai tyrimai, kiti probleminiai šios srities klausimai; analizuojamos elgesio įvertinimo strategijos ir metodai.

IX tema. Bruožų teorijos. Šioje temoje aptariama hierarchinė ir daugiamatė bruožų konsteliacija, jų sąsajos su nomotetiniu ir idiografiniu asmenybės pažinimu, aptariami bruožų mokslinių tyrimų metodologijos klausimai; analizuojami Penkių didžiųjų asmenybės dimensijų (angl. *Big Five*) tyrimų įnašas personologijai.

X tema. Fenomenologinė teorija. Ši tema skirta asmenybės, kaip subjektyvus patyrimo, moksliniams tyrimams aptarti. Analizuojamos asmens unikalumo, savo patirties įsisąmoninimo, laisvos valios bei atvirumo pasauliui dimensijos. Teorijos rėmuose aptariamos kokybinių fenomenologinių tyrimų indėlis asmenybės teorijai.

XI tema. Egzistencinė teorija. Šioje temoje analizuojama egzistencinės asmenybės teorijos mokslinė sistema, sąsajos su fenomenologine psichologija, pristatomi pagrindiniai šią kryptį atstovaujantys autoriai. Analizuojami šiuolaikiniai gyvenimo prasmės, meilės, žmogiškų santykių, mirimo tyrimai bei taikomi metodai.

XII tema. Asmenybės teorijų raidos perspektyvos. Šioje temoje analizuojamos sparčiausiai besivystančios asmenybės teorijos bei jų pagrindu atliekami moksliniai tyrimai; aptariamos taikomųjų asmenybės tyrimų vaidmuo, "akademinio", eksperimentinio bei introspekcinio grįsto asmenybės pažinimo problemos.

Studijų pasiekimų vertinimas

Studentų žinios ir gebėjimai vertinami atsižvelgiant į studentų savarankišką darbą ir baigiamojo žinių patikrinimo rezultatus. 50 proc. galutinio vertinimo lemia literatūros studijavimas, likusius 50 proc.- egzaminas raštu.

Pagrindinė literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Burger J. M. Personality. 7th edition. Belmont: Thomson Wadsworth, 2008.
2.	Cervone D., Pervin L. A. Personality: theory and research. New York: John Wiley, 2008.
3.	Chamorro-Premuzic T. Personality and individual differences. Oxford : BPS Blackwell, 2010.
4.	Dumont F. A history of personality psychology: Theory, science, and research from hellenism to the twenty-first century. New York: Cambridge University Press, 2010.
5.	Ellis A., Abrams M., Abrams L. D. Personality theories: critical perspectives. New York: Sage, 2009.

6.	Friedman H. S., Schustack M. W. Personality: classic theories and modern research. Third edition. Boston: Pearson, 2005.
7.	John O. P., Robins R. W., Pervin L. A. Handbook of personality: theory and research. New York: The Guilford Press, 2008.
8.	Magnavita J. J. Theories of personality: contemporary approaches to the science of personality. New York: John Wiley and Sons, 2002.
9.	Matthews G., Deary I. J., Whiteman M. C. Personality traits, 3th edition. New York: Cambridge University Press, 2009.
10.	Ziegler M., MacCann C., Roberts R. New perspectives on faking in personality assessments. United States of America: Oxford University Press, 2012.

Papildoma literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1.	Clinical personality assessment: practical approaches. J. N. Butcher (Ed). Oxford: Oxford University Press, 2002.
2.	Handbook of identity: Theory and research. Eds: S. J. Schwartz, K. Luyckx, V. L. Vignoles. New York: Springer, 2011.
3.	Handbook of research methods in personality psychology. Eds: R. W. Robins, R. C. Fralcy, R. F. Krueger. New York: The Guilford Press, 2007.
4.	Fonagy P. Psychoanalytic theories: perspectives from developmental psychopathology. New York: Brunner-Routledge, 2003.
5.	Heine P. H. Personality in social theory. New Brunswick; London: Aldien Transaction, 2007.
6.	Jordan M. E. Personality traits: Theory, testing and influences. New York: Nova Science Publishers, 2011.
7.	Larsen R.J., Buss D.M. Personality psychology: domains of knowledge about human nature. Boston: McGraw- Hill International edition, 2005.
8.	Lester D. Psychology research progress: Multiple self theory of personality. New York: Nova Science Publishers, 2010.
9.	McCrae R. R., Paul T. Costa P. T. Personality in adulthood: a five-factor theory perspective. New York; London: The Guilford Press, 2003.
10.	Nilsson A. Personality psychology as the integrative study of traits and worldviews. <i>New Ideas in Psychology</i> . 2014, 32, p. 18–32.
11.	Taylor E. The mystery of personality: a history of psychodynamic theories. New York: Springer, 2009.

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Institucija	Pedagoginis vardas, mokslo laipsnis	Elektroninio pašto adresas
1.	Rūta Pukinskaitė	MRU	Socialinių m. daktarė	rmpukinskaite@mrui.eu
2.	Aidas Perminas	VDU	Biomedicinos m. daktaras	aidassan@gmail.com
3.	Vaida Kalpokienė	MRU	Socialinių m. daktarė	kalpokienevaida@gmail.com

Patvirtinta Psichologijos mokslo krypties doktorantūros komiteto 2014 m. kovo 28 d. posėdžio nutarimu Nr. 17.1. (protokolo Nr. 2).

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Institucija	Fakultetas	Katedra
PSID9008	8 ECTS	Mykolo Romerio Universitetas	Socialinių technologijų	Psichologijos institutas

Studijų dalyko pavadinimas lietuvių kalba

Emocijų raiškos ypatumų ir emocinių sutrikimų įvairovės šiuolaikinė samprata ir tyrimų metodologija

Studijų dalyko pavadinimas anglų kalba

Contemporary theories and research methodology of emotional expression and emotional disorders

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	
Konsultacijos	1,5
Seminarai	1,5
Individualus darbas	5

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Kurso tikslas - kritiškai analizuoti ir įvertinti emocijų raiškos ypatumų ir emocinių sutrikimų įvairovės šiuolaikinę sampratą ir tyrimų metodologiją. Kurso metu analizuojami emocijų raiškos psichofiziologijos ir neuropsichologijos naujausi moksliniai tyrimai, vokalinės emocijų raiškos ypatumai, emocijų raiškos veide tyrimų rezultatai, kvapų poveikis emocinės informacijos suvokimui. Kritiškai analizuojami emocijų raiškos skirtinguose socialiniuose kontekstuose ir skirtingose kultūrose tyrimai, nagrinėjami emocijų raiškos ypatumų skirtingais amžiaus tarpsniais tyrimų rezultatai. Taip pat analizuojami naujausi psichoneuroimunologijos ir neuroendokrinologijos tyrimų rezultatai, atskleidžiantys emocijų raiškos ir fizinės sveikatos ryšį. Kurso metu kritiškai nagrinėjamos emocijų raiškos ryšio su psichine sveikata, temperamentu, kognityviniu funkcionavimu, produktyvumu, motyvacija, prosocialiu ir asocialiu elgesiu, emociniu intelektu šiuolaikinės prielaidos ir tyrimų rezultatai. Analizuojama emocinių sutrikimų klasifikacija, etiologijos teorijos, kognityvinis turinys, psichofiziologiniai ir neuropsichologiniai ypatumai, tyrimų metodologija, terapiniai modeliai. Studijų formos: konsultacijos, seminarai, grupinės diskusijos ir empirinių tyrimų analizė, pranešimų rengimas.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

The aim of the course is to analyse and evaluate modern theories and research methodology of emotional expression and emotional disorders. The course covers such topics as psychophysiology and neuropsychology of emotion; vocal and facial expressions of emotion; emotional information and challenges in odors and semiochemicals; emotional expressions in different social and cultural contexts; emotional expressions and health; emotional expressions and motivation; positive emotions; expression of anger, disgust, anxiety, fear, sadness, shame; classification of emotional disorders; models of ethiology of emotional disorders; cognitive content of emotional disorders; clinical application of emotion in psychotherapy; psychopharmacological, psychoanalytical, cognitive (CT, CBT, RET) therapies of emotional disorders. Learning forms: consultations, seminars, group discussions, analysis of empirical research, preparation of report.

Dalyko poreikis bei aktualumas

Per paskutinius dešimtmečius paskelbta keliasdešimt tūkstančių straipsnių apie emocijas, jų raišką bei emocinius sutrikimus. Tai rodo, kad ši sritis sulaukia ypatingai didelio tyrėjų dėmesio. Doktorantūros studijų pakopoje tikslinga gilinti doktorantų žinias apie emocijas, suteikti platesnį ir sisteminių požiūrį. Siūloma programa yra orientuota į šiuolaikinius mokslinius emocijų tyrimus, analizuojamos šiuolaikinės asmenybės sampratos bei modeliai, vertinami moksliniai šios srities tyrimai bei rezultatai, aptariamos tolesnių asmenybės tyrinėjimų perspektyvos bei ribotumai. Taigi kurso metu siekiama kritiškai analizuoti ir įvertinti emocijų raiškos ypatumų ir emocinių sutrikimų įvairovės šiuolaikinę sampratą ir tyrimų metodologiją: analizuojami emocijų raiškos psichofiziologijos ir neuropsichologijos naujausi moksliniai tyrimai, vokalinės emocijų raiškos ypatumai, emocijų raiškos veide tyrimų rezultatai, kvapų poveikis emocinės informacijos suvokimui. Kritiškai analizuojami emocijų raiškos skirtinguose socialiniuose kontekstuose ir skirtingose kultūrose tyrimai, nagrinėjami emocijų raiškos ypatumų skirtingais amžiaus tarpsniais tyrimų rezultatai. Taip pat analizuojami naujausi psichoneuroimunologijos ir neuroendokrinologijos tyrimų rezultatai, atskleidžiantys emocijų raiškos ir fizinės sveikatos ryšį. Kurso metu kritiškai nagrinėjamos emocijų raiškos ryšio su psichine sveikata, temperamentu, kognityviniu funkcionavimu, produktyvumu, motyvacija, prosocialiu ir asocialiu elgesiu, emociniu intelektu šiuolaikinės prielaidos ir tyrimų rezultatai. Analizuojama emocinių sutrikimų klasifikacija, etiologijos teorijos, kognityvinis turinys, psichofiziologiniai ir neuropsichologiniai ypatumai, tyrimų metodologija, terapiniai modeliai. Programoje supažindinama su daugiausia tyrėjų dėmesio sulaukiančiomis temomis bei naujausiomis tyrimų tendencijomis.

Išklausiusieji šį kursą:

- Sistemina šiuolaikines emocijų raiškos ypatumų ir emocinių sutrikimų įvairovės psichosocialinės raidos teorijas ir tyrimus bei analizuoja juos istorinėje perspektyvoje ir kitų mokslų kontekste;
- analizuoja emocijų raiškos psichofiziologijos ir emocijų neuropsichologijos naujausius mokslinius tyrimus, vokalinės emocijų raiškos ypatumus, emocijų raiškos veide tyrimų rezultatus;
- kritiškai analizuoja emocijų raiškos skirtinguose socialiniuose kontekstuose, skirtingose kultūrose, skirtingais amžiaus tarpsniais tyrimus;
- identifikuoja emocinius sutrikimus, įvertina etiologiją, kognityvinį turinį,
- analizuoja naujausius emocinių sutrikimų psichoneuroimunologijos ir neuroendokrinologijos tyrimų rezultatus;
- gali kritiškai įvertinti emocijų raiškos ryšio su psichine sveikata, temperamentu, kognityviniu funkcionavimu, produktyvumu, motyvacija, prosocialiu ir asocialiu elgesiu, emociniu intelektu prielaidas ir tyrimų rezultatus;
- įvertina esminius emocinių sutrikimų terapinių modelių privalumus, identifikuoja intervencines priemones.

Dalyko tikslai

1. Gilinti studentų žinias apie šiuolaikinius emocijų raiškos ypatumų ir emocinių sutrikimų modelius, analizuoti probleminius šios srities klausimus bei šiuolaikines tendencijas, vertinti esamas emocijų teorinio pažinimo galimybes, emocijų pažinimo raidos tendencijas.
2. Gilinti studentų žinias apie mokslines emocijų tyrimo strategijas ir būdus, formuoti profesionalų emocijų tyrimo metodų taikymą.
3. Ugdyti gebėjimus analizuoti bei kritiškai vertinti šiuolaikinius mokslinius emocijų raiškos ir emocinių sutrikimų tyrimus, ugdyti gebėjimus planuoti bei vykdyti mokslinius emocijų tyrimus.

Dalyko turinys, temos ir studijų metodai

I tema. **Emocijų raišką aiškinančių teorinių modelių raida.** Šioje temoje analizuojama teorijų raida, skaitomi pagrindiniai autoriai, pristatomas tarpdisciplininis požiūris. Biologinio, psichoanalitinio, biheavioristinio, kognityvinio ir kitų emocijų modelių palyginimas.

II tema. **Emocijų psichofiziologija.** Šioje temoje analizuojama: Emocijų raiškos biologija ir neuropsichologija. Vokalinė emocijų raiška. Emocijų raiška veide. Kvapai ir emocinė informacija. Emocijų raiška ir temperamentas. Emocinių sutrikimų psichofiziologiniai ir neuropsichologiniai ypatumai.

III tema. **Emocijos skirtingais amžiaus tarpsniais.** Šioje temoje analizuojama: Emocijų raiška vaikystėje ir paauglystėje. Suaugusiojo emocijų raiška. Emocijų raiška senatvėje.

IV tema. **Emocijos ir sveikata.** Šioje temoje analizuojama: Emocijų raiška ir fizinė sveikata. Emocijos ir imuninės sistemos veikla. Emocijų raiška ir psichinė sveikata.

V tema. **Emocijos ir socialinis kontekstas.** Šioje temoje analizuojama: Emocijų raiška ir pro-socialus elgesys. Emocijų raiška ir emocinis intelektas. Emocijų raiška ir asocialus elgesys. Emocijų raiška skirtingose kultūrose. Emocijų raiška organizacijose. Emocijų raiška, motyvacija ir produktyvumas.

VI tema. **Pozityvios emocijos ir emocinė gerovė.** Šioje temoje analizuojama: Pozityvių emocijų raiška ir subjektyvi gerovė. Laimės, dėkingumo, atleidimo, atjautos ir humoro psichologija.

VII tema. **Skausmingos emocijos ir jų raiška.** Šioje temoje analizuojama: Pykčio, pasibjaurėjimo, nerimo, liūdesio, baimės, gėdos emocijos ir jų raiška.

VIII tema. **Emocijų raiška ir kognityvinė veikla.** Šioje temoje analizuojama: Emocijų raiškos ir kognityvinio funkcionavimo ryšys. Emocijos ir atmintis. Emocijos ir dėmesys. Emocijos ir sprendimų priėmimas.

IX. **Emocinių sutrikimų samprata ir tyrimų metodologija.** Šioje temoje analizuojama: Emocinių sutrikimų klasifikacija. Emocinių sutrikimų etiologijos teorijos. Emocinių sutrikimų kognityvinis turinys. Emocinių sutrikimų tyrimų metodologija.

X. **Emocinių sutrikimų terapija.** Šioje temoje analizuojama: Psicho-farmakologinis, psichoanalitinis, humanistinis, kognityvinis (KET, RET) ir kiti modeliai. Tarpdisciplininis požiūris.

Studijų pasiekimų vertinimas

Studentų žinios ir gebėjimai vertinami atsižvelgiant į studentų savarankišką darbą ir baigiamojo žinių patikrinimo rezultatus. 50 proc. galutinio vertinimo lemia literatūros studijavimas, likusius 50 proc.-egzaminas raštu.

Pagrindinė literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1	Handbook of emotions /edited by Michael Lewis, Jeannette M. Haviland-Jones, and Lisa Feldman

	Barrett. New York (N.Y.) ; London : Guilford Press, 2010. xvi, 848 p.
2	Face-to-face communication over the internet: emotions in a web of culture, language, and technology / [edited by] Arvid Kappas, Nicole C. Krämer. Cambridge : Cambridge University Press, 2012. xvi, 291 p.
3	Psychology of happiness / Anna Mäkinen and Paul Hájek, editors. New York (N.Y.) : Nova Science Publishers, 2010. 212 p.
4	Emotionalizing organizations and organizing emotions / edited by Barbara Sieben and Åsa Wettergren. Basingstoke ; New York (N.Y.) : Palgrave Macmillan, 2010. x, 295 p.
5	Fox, Elaine. Emotion science : cognitive and neuroscientific approaches to understanding human emotions / Elaine Fox. Houndmills ; Basingstoke ; New York (N.Y.) : Palgrave Macmillan, 2008. xx, 456 p.
6	Ekman, Paul. Unmasking the face: a guide to recognizing emotions from facial clues / Paul Ekman, Wallace V. Friesen. Cambridge (Mass.) : Malor Books, 2003. xii, 212 p.
7	Alladin A. Cognitive hypnotherapy - An integrated approach to the treatment of emotional disorders. JWS, 2008.

Papildoma literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1	Beck, A.T. Kognityvinė terapija ir emociniai sutrikimai. Via Recta, 2005.
2	Dai D.Y., Sternberg R.J. (Eds.) Motivation, Emotion, and Cognition- Integrative Perspectives on Intellectual Functioning and Development. LEA, 2004.
3	Ekman P. Emotional Awareness: Overcoming the Obstacles to Psychological Balance and Compassion. Times Books, 2008.
4	Hartel C.E.J. (Ed.) Emotions in Organizational Behavior. LEA, 2005.
5	Kniele K. Emotional Expressivity and Working Memory Capacity. Drexel University, 2004.
6	Strongman K.T. The Psychology of Emotion- From Everyday Life to Theory. JWS, 2003.
7	TenHouten W.D. A General Theory of Emotions and Social Life. Routledge, 2007.
	Vingerhoets J.J.M. (Ed.) Emotion Regulation- Conceptual and Clinical Issues. Springer, 2008.

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Institucija	Pedagoginis vardas, mokslo laipsnis	Elektroninio pašto adresas
1.	Aistė Diržytė	MRU	Docentė, socialinių mokslų daktarė	aiste.dirzyte@gmail.com

Patvirtinta Psichologijos mokslo krypties doktorantūros komiteto 2014 m. kovo 28 d. posėdžio nutarimu Nr. 17.1. (protokolo Nr. 2).
--

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Institucija	Fakultetas	Katedra
PSID9009	8	MRU	Socialinių technologijų	Psichologijos institutas

Studijų dalyko pavadinimas lietuvių kalba

Šiuolaikinės teisės psichologijos problemos ir tyrimų kryptys

Studijų dalyko pavadinimas anglų kalba

Current issues and research perspectives in forensic psychology

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	1
Konsultacijos	1
Seminarai	1
Individualus darbas	5

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Studijų dalykas suteikia pagilintų žinių apie šiuolaikinės teisės psichologijos mokslo raidos tendencijas, aktualias psichologines teisėtvarkos problemas, ugdo gebėjimus jas tyrinėti, pasitelkiant modernias mokslinių bei taikomųjų psichologinių tyrimų technologijas, kritiškai analizuoti, vertinti jas, o taip pat prognozuoti bei koreguoti visuomenės saugumo ir gerovės labui.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

Study subject provides deepened knowledge on the modern perspectives in forensic psychology and current psychological problems in the justice system, develops ability to explore them, using modern scientific and applied psychological research techniques, to critically analyze and evaluate them seeking to make predictions and adjustments for the public safety and welfare.

Dalyko poreikis bei aktualumas

Teisės psichologija – palyginti nauja, bet perspektyvi sritis Lietuvoje. Aukštos kvalifikacijos specialistai, gebantys prisidėti prie psichologinių teisėtvarkos ir teisėsaugos problemų mokslinių tyrimų ir jais grįstų praktinių sprendimų, turi išmanyti šiuolaikinės teisės psichologijos raidos tendencijas ir problematiką nacionaliniame ir tarptautiniame lygiuose.

Dalyko tikslai

Ugdyti gebėjimą savarankiškai ir kūrybiškai generuoti aktualias teisės psichologijos srities tyrimo idėjas, kritiškai analizuoti mokslinę literatūrą, kelti naujas hipotezes, rengti metodologiškai pagrįstus tyrimo projektus, planuoti jų įgyvendinimą.

Dalyko turinys, temos ir studijų metodai

I tema. Aktualiausios teisės psichologijos tyrimų sritys. Šioje temoje analizuojamos pagrindinės teisės psichologijos tyrimų kryptys, empirinių tyrimų pasiekimai ir ribotumai. Studijų metodai: mokslinės literatūros skaitymas ir analizė, į problemą orientuotas mokymas, debatai.

II tema. Kriminalinio elgesio rizikos įvertinimas. Šioje temoje analizuojami nusikalstamo elgesio rizikos veiksnių empiriniai tyrimai ir modeliai, verifikuoti rizikos įvertinimo metodai. Studijų metodai: mokslinės literatūros skaitymas ir analizė, interaktyvi paskaita, atvejo analizė.

III tema. Asmenybės įvertinimo problemos teisės psichologijos kontekste. Šioje temoje analizuojama įvairių ikiteisminio, teismo ir bausmių vykdymo proceso dalyvių elgsenos problemos ir jų įvertinimo galimybės. Studijų metodai: mokslinės literatūros skaitymas ir analizė, probleminis mokymas, atvejo analizė.

IV tema. Psichologinė ekspertizė Šioje temoje analizuojamas specialiųjų psichologinių žinių taikymas nustatant bylai reikšmingus faktus. Studijų metodai: mokslinės literatūros skaitymas ir analizė, interaktyvi paskaita, atvejo analizė.

V tema. Nusikaltimų ir nusikaltėlių profiliavimas. Šioje temoje analizuojamos nusikaltimų ir nusikaltėlių tipologijų kūrimo ir pritaikymo nusikaltimų tyrime problemos. Studijų metodai:

mokslinės literatūros skaitymas ir analizė, atvejo analizė, problemos analizė ir sprendimas.
VI tema. Psichologinių intervencijų teisės veikimo srityse taikymo galimybės. Šioje temoje analizuojama individualių ir grupinių psichologinės intervencijos metodų taikymo ypatumai ir etika atskiroms klientų grupėms (pvz., skirtingų tipų nusikaltėliams, aukoms) specifinėse aplinkose (pvz., probacijos institucijose). Studijų metodai: mokslinės literatūros skaitymas ir analizė, interaktyvi paskaita, atvejo analizė.
VII tema. Psichokorekcinės ir reabilitacinės programos. Šioje temoje analizuojama psichokorekcinė ir reabilitacinių programų sąranga, standartai, efektyvumo įvertinimo problemos. Studijų metodai: mokslinės literatūros skaitymas ir analizė, individuali užduotis, projektas.

Studijų pasiekimų vertinimas

Atvejo analizė – 20%
Egzaminas (raštu) – 80%

Pagrindinė literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1	Miller, Laurence. Criminal psychology: nature, nurture, culture: a textbook and practical reference guide for students and working professional in the fields of law enforcement, criminal justice, mental health, and forensic psychology. Springfield (Ill.): Charles C Thomas, 2012.
2	The Cambridge handbook of forensic psychology /edited by Jennifer M. Brown and Elizabeth A. Campbell. Cambridge: Cambridge University Press, 2010.
3	Forensic psychology: research, practice, and applications. Malden (Mass.): Blackwell Publishing, 2009.
4	Current perspectives in forensic psychology and criminal behavior [edited by] Curt R. Bartol, Anne M. Bartol. Los Angeles (Calif.): Sage Publications, 2008.
5	Personality, personality disorder, and violence /edited by Mary McMurran and Richard C. Howard. Chichester: Malden (Mass.): Wiley-Blackwell, 2009.

Papildoma literatūra

Eil. Nr.	Autorius, leidinio pavadinimas, leidykla, leidimo metai.
1	Canter, David Victor. Forensic psychology: a very short introduction. Oxford; New York (N.Y.): Oxford University Press, 2010.
2	Cognitive approaches to the assessment of sexual interest in sexual offenders /edited by David Thornton and D. Richard Laws. Malden (Mass); Oxford: Wiley-Blackwell, 2009.
3	Crighton, David A. Psychology in prisons /David A. Crighton and Graham J. Towl ; The British Psychological Society. Malden (Mass.); Oxford: BPS Blackwell, 2008.
4	Forensic psychology /edited by Graham Davies, Clive Hollin, Ray Bull. Chichester: John Wiley, 2008.
5	Forensic psychology and neuropsychology for criminal and civil cases /editor Harold V. Hall. Boca Raton (Fla); London; New York (N.Y.): CRC Press: Taylor & Francis Group, 2008.

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Institucija	Pedagoginis vardas, mokslo laipsnis	Elektroninio pašto adresas
1	Viktoras Justickis	MRU	prof., dr.	justickv@takas.lt
2	Rita Bandzevičienė	MRU	prof., dr.	rbandze@mruni.eu

Patvirtinta Psichologijos mokslo krypties doktorantūros komiteto 2014 m. kovo 28 d. posėdžio nutarimu Nr. 17.1. (protokolo Nr. 2).
--

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Fakultetas	Katedra
PSID9010	8	Psichologijos institutas (MRU) / Socialinių mokslų (VDU)	Psichologijos institutas / Psichologijos

Pavadinimas

Neuromokslų vaidmuo šiuolaikinėje psichologijoje

Pavadinimas anglų kalba

Impact of neurosciences on modern psychology

Studijų būdas	Kreditai
Paskaitos	0,5
Seminarai	2 (II kurse, pavasario semestre)
Konsultacijos	0,5
Savarankiškas darbas	5

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Studijų dalyko metu studentai supažindinami su naujausiais neurologinių, hormoninių ir genetinių tyrimų metodais, padedančiais suprasti somatinių procesų sąsajas su psichologija.

Nagrinėjama egzogeninių (gyvenimo būdo, aplinkos veiksnių) ir endogeninių veiksnių poveikis genams, atsakingiems už centrinės nervų sistemos funkcijas, senėjimą bei regeneraciją. Supažindinama su psichogeniniais žmogaus teratogenais bei jų poveikiu embriono raidai ir genomui, elgesio modelių genetika.

Dalyko tikslas suteikti doktorantams žinių, įgalinančių integruoti psichologijos, neurobiologijos, epigenetikos ir endokrinologijos mokslų sąveiką, padedančią lėtinių ligų, ypač kylančių streso įtakoje, mechanizmų supratimui, diagnostikai ir prevencijai.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

During study process doctoral students will get acquainted to behaviour genetics, influence of psychic factors to human genome, especially in the level of epigenetics. There will be analysed egzogenic (life style, environmental factors) and endogenic factors and their effect to genes, which are responsible for functions of central nervous systems, aging and regeneration; Doctoral students will learn about psychogenic human teratogens and their effect to the embryogenesis and genome, genetic models of behaviour. Practice will be focused on dermatoglyphics, links between phenotype and mental development.

Tyrinys

Studijų dalyko temos

Bendro pobūdžio, įvadinės temos:

- Šiuolaikiniai neurologinės, hormoninės sistemų bei genetinių tyrimų metodai.
- Neuromediatorių rūšys ir jų tarpusavio sąveika.
- Elgesio genetikos ir elgesio medicinos principai.
- Pagumburio – hipofizės – periferinių organų sąveikos dėsningumai

Specialioji kurso dalis:

- *Psichologinių/elgesio, neurologinių* sutrikimų aiškinimas per hormoninį, genetinį bei imunodeficito patofiziologinį ryšį (depresija, Prenatalinio streso įtakos mechanizmai vaiko smegenų gliukokortikoidų receptorių desensetizacijai ir CNS funkciniam aktyvumui, žarnyno mikrofloros – CNS – lėtinių ligų ryšys, genetinių ir psichosocialinių veiksnių reikšmė Alzheimerio, Parkinsono ligos patogenezėi). Vaikų hiperaktyvumo sindromo, mokymosi sunkumų neuropsichologija. Priklausomybių genetinė predispozicija ir neuropsichologija. Galvos smegenų pažeidimo neuropsichologija ir neuroplastiškumas.
- *Somatinių sutrikimų* aiškinimas per hormoninį, genetinį bei imunologinį ryšį (Psichoneuroimunologinis lėtinių somatinių ligų (artrito, bronchų astmos, alergijų) atsiradimo mechanizmas)
- *Egzogeninių veiksnių (streso) įtaka* CNS bei somatinėms funkcijoms - Streso įtaka pagumburio, hipofizės bei organų taikinių (antinksčių, kasos, skydliaukės, gonadų, čiobrialiaukės) funkciniam aktyvumui; Egzogeninių ir endogeninių veiksnių įtaka senėjimui ir regeneracijai. Normalus senėjimas ir demencija – neuropsichologinis požiūris. Neuroteratogenai (Alkoholinis vaisiaus sindromas – etiologija, diagnostika, prevencija).
- *Neuropsichologinių sutrikimų diagnostikos ypatumai* (Lėtinio streso sąlygoto antinksčių išsekimo sindromo diagnostikos ypatumai, Genotipo ir fenotipo ryšys, Skydliaukės aktyvumo vaidmuo CNS funkcijoms).
- *Neuropsichologinių sutrikimų kontroliavimo (korekcijos) metodai* (Parasimpatinės nervų sistemos Klajoklio nervo stimuliacijos metodikos, skirtos nerimo ir streso kontroliavimui; Farmakogenetikos reikšmė parenkant psichinę sferą veikiančius medikamentus).

Studijų pasiekimų vertinimas

50 proc. sudaro referatas, 50 proc. egzaminas

Literatūra

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr.	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
J.Daruna	2009	Introduction to Psychoneuroimmunology	1st edition	Academic Press
M.Esteller	2009	Epigenetics in biology and medicine	1st edition	CRC Press Taylor & Francis Group http://www.spilianakislabs.gr/assets/book-esteller.pdf (laisva prieiga)
A. Buske-Kirschbaum, J. Schmitt, F. Plessow, M. Romanos, S. Weidinger, V. Roessner	2013	Psychoendocrine and psychoneuroimmunological mechanisms in the comorbidity of atopic eczema and attention deficit/hyperactivity disorder	Vol. 38	Psychoneuroendocrinology http://www.psyneuen-journal.com/article/S0306-4530(12)00333-2/fulltext (laisva prieiga)
S. F. Maier	1994	Psychoneuroimmunology	Vol. 49	American Psychologist http://people.auc.ca/brodbeck/4007/article6.pdf (laisva prieiga)
R.Ader	1983	Developmental Psychoneuroimmunology		Developmental Psychobiology http://www.pnei-it.com/1/upload/developmentalpsychoneuroimmunology.pdf (laisva prieiga)
Eric R. Kandel, James H. Schwartz, Tomas M. Jessell	2006	Principles of Neural Science	Fourth edition	https://www.dropbox.com/s/e4xjqgyzi62ef8i/Neuroscience_-_Principles.pdf
Mark F. Bear, Barry W. Connors, Michael A. Paradiso	2007	Neuroscience Exploring the Brain	Third edition	https://www.dropbox.com/s/btgr5r2y35jh2bk/Bear%20Neuroscience%20Exploring%20the%20Brain%203rd%20txtbk.pdf
Arthur M. Horton, Jr. Danny Wedding	2008	The Neuropsychology Handbook	Third edition	https://www.dropbox.com/s/xd8u9ry9oo14jf5/The.Neuropsychology.Handbook.pdf

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Prof. dr. Danielius Serapinas MRU Psichologijos institutas, Prof.dr. Liuda Šinkariova VDU Psichologijos katedra

Patvirtinta Psichologijos mokslo krypties doktorantūros komiteto 2018 m. kovo 21 d. posėdžio nutarimu Nr. 1.1. (protokolo Nr. 3).

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Fakultetas	Katedra
PSID9011	8	Psichologijos institutas (MRU) / Socialinių mokslų (VDU)	Psichologijos institutas / Psichologijos

Pavadinimas

APLINKOS PSICHOLOGIJOS ŠIUOLAIKINIAI TEORINIAI MODELIAI IR TYRIMAI

Pavadinimas anglų kalba

ENVIRONMENTAL PSYCHOLOGY: MODERN THEORETICAL MODELS AND RESEARCH

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	
Seminarai	1,5 (II kurse, rudens semestras)
Konsultacijos	1,5
Individualus darbas	5

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Kurso tikslai yra kritiškai analizuoti ir įvertinti šiuolaikinės aplinkos psichologijos teorijas, vyraujančius teorinius modelius ir metodus; analizuoti, kaip psichologiniai mechanizmai padeda paaiškinti įvairių aplinkosaugos problemų priežastis, taip pat kaip šios žinios gali būti naudojamos rengiant intervencijas aplinkosaugos problemoms spręsti. Kurso metu apimamos tokios temos kaip šiuolaikinės aplinkos psichologijos teorijos, aplinkos įtaka žmonių elgesiui ir gerovei, veiksniai, įtakoiantys aplinką tausojantį elgesį, intervencijos, skirtos aplinką tausojančio elgesio skatinimui.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

The aims of the course are to analyze and evaluate modern theories, models and methods of environmental psychology; to analyze psychological mechanisms that help explain the roots of various environmental problems will be discussed, also as how the knowledge from environmental psychology field can be used when designing interventions to address these environmental problems. The course covers such topics as modern theories of environmental psychology, environmental influences on human behavior and well-being, factors influencing environmental behavior, interventions, used for encouraging pro- environmental behavior.

Turinys

Šiuolaikinės aplinkos psichologijos sampratos raida ir tyrimų istorija. Aplinkos psichologijos ryšiai kitų mokslo krypčių ir sričių perspektyvoje. Vyraujantys teoriniai modeliai, naudojami tvaraus elgesio paaiškinimui. Pagrindiniai aplinkos psichologijos tyrimų metodai. Ryšiai tarp aplinką tausojančio elgesio bei kontekstinių, moralinių, asmeninių veiksnių, įpročių, intencijų (pvz.: įsitikinimų, vertybių, normų, tapatumo ir kt.). Aplinką tausojančio elgesio skatinimo psichologinių veiksnių modeliai. Intervencinių programų kūrimo ir įgyvendinimo principai.

Studijų pasiekimų vertinimas

- Kritiškai analizuoja ir sintezuoja informaciją iš įvairių aplinkos psichologijos teorijų;
- Taiko bendruosius psichologinius principus analizuojant tvarų vaikų, paauglių ir suaugusių elgesį;
- Taiko įgytas žinias, atliekant individualias užduotis;
- Demonstruoja tinkamus mokslinio rašymo įgūdžius ir žodinio pristatymo įgūdžius.

Literatūra

1. *Environmental Psychology: An Introduction* (2012). Linda Steg (Editor), Agnes E. van den Berg (Editor), Judith I. M. de Groot (Editor), ISBN: 978-0-470-97638-8, Apr 2012, Wiley-Blackwell
2. Gifford, R. *Environmental psychology : principles and practice* (2014). Colville, WA Optimal Books,
3. Abrahamse, W., Steg, L., Vlek, C., & Rothengatter, T. (2005). A review of intervention studies aimed at household energy conservation. *Journal of environmental psychology*, 25(3), 273-291. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2005.08.002>
4. Gardner, G.T., & Stern, P.C. (2002). *Environmental problems and human behavior*, 2nd ed. Pearson Custom Publishing, Boston, MA
5. Klöckner, C. A. (2013). A comprehensive model of the psychology of environmental behaviour—A meta-analysis. *Global Environmental Change*, 23(5), 1028-1038. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2013.05.014>
6. Klöckner, C. A., & Blöbaum, A. (2010). A comprehensive action determination model: Toward a broader understanding of ecological behaviour using the example of travel mode choice. *Journal of Environmental Psychology*, 30(4), 574-586. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2010.03.001>
7. Stern, P. C. (2000). New environmental theories: toward a coherent theory of environmentally significant behavior. *Journal of social issues*, 56(3), 407-424. Doi: <https://doi.org/10.1111/0022-4537.00175>
8. Van der Werff, E., Steg, L., & Keizer, K. (2013a). It is a moral issue: The relationship between environmental self-identity, obligation-based intrinsic motivation and pro-environmental behaviour. *Global Environmental Change*, 23(5), 1258-1265. doi: <https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2013.07.018>
9. Van der Werff, E., Steg, L., & Keizer, K. (2013b). The value of environmental self-identity: The relationship between biospheric values, environmental self-identity and environmental preferences, intentions and behaviour. *Journal of Environmental Psychology*, 34(3), 55-63. doi: <https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2012.12.006>
10. Winter, D. D., & Koger, S. M. (2004). *The psychology of environmental problems* (2nd ed.). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates. PUB

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

prof. dr. R. Žukauskienė , MRU Psichologijos institutas
doc. dr. Loreta Gustainienė, VDU, Psichologijos katedra

Patvirtinta Psichologijos mokslo krypties doktorantūros komiteto 2018 m. kovo 21 d. posėdžio nutarimu Nr. 1.2. (protokolo Nr. 3).

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Fakultetas	Katedra
PSID9012	8	Socialinių mokslų (VDU) / Psichologijos institutas (MRU)	Psichologijos katedra/ Psichologijos institutas

Pavadinimas

POZITYVIOJI PSICHOLOGIJA: PASIEKIMAI IR PERSPEKTYVOS

Pavadinimas anglų kalba

POSITIVE PSYCHOLOGY: ACHIEVEMENTS AND PERSPECTIVES

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	
Seminarai	1,5 (II kurse, pavasario semestras)
Konsultacijos	1,5
Individualus darbas	5

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Dalyko tikslas yra studijuoti pozityvius asmens funkcionavimo aspektus remiantis pozityviosios psichologijos mokslo pasiekimais. Pozityviųjų asmens funkcionavimo aspektų studijavimas papildo ir praplečia žinias bei įgūdžius, įgytus studijuojant įvairias psichologijos mokslo šakas. Studijų metu akcentuojamos šiuolaikinės pozityviosios psichologijos teorijos, metodai bei pasiekimai įvairiose srityse: sveikatos, organizacinėje ir mokyklinėje psichologijoje. Išklausius dalyką doktorantūros studentai gebės suprasti, analizuoti bei praktiškai pritaikyti įgytas pozityviosios psichologijos žinias bei gebėjimus.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

The aim of the course is to study positive aspects of human functioning based on the achievements of positive psychology science. Studying positive aspects of human functioning allows a student to add and widen knowledge and skills acquired studying other branches of psychology. Studies focus on modern theories, methods and findings of positive psychology in various areas, such as health, organizational and school psychology. Upon completion of the course students will be able to understand, analyse and apply the knowledge and skills in positive psychology.

Turinys

Šiuolaikinės pozityviosios psichologijos samprata, raida. Pozityviosios psichologijos teoriniai pagrindai. Gerovės samprata: eudemoninis ir hedoninis gerovės aspektai. Pozityviosios psichologijos dimensijos. Pozityviųjų emocijų vaidmuo žmogaus funkcionavimui. Pozityviosios asmens charakteristikos ir jų reikšmė asmens tobulėjimui. Pozityviosios institucijos: šeima, darbas, mokykla, visuomenė. Šiuolaikiniai pozityviosios psichologijos mokslo pasiekimai ir perspektyvos atskirose pozityviosios psichologijos srityse.

Studijų pasiekimų vertinimas

Mokslinės literatūros pagrindu parengtas referatas, jo pristatymas ir aptarimas, egzaminas.

Literatūra

Hefferon, K., Ashfield, A., Waters, L. & Synard, J. (2017) Understanding optimal human functioning – The 'call for qual' in exploring human flourishing and well-being, *The Journal of Positive Psychology*, 12:3, 211-219, DOI:10.1080/17439760.2016.1225120

Ivtzan, I., Lomas, T., Hefferon, K., Worth, P. (2016) *Second Wave Positive Psychology: Embracing the Dark Side of Life*. Routledge. ISBN: 978-1-138-81866-8

Batthyany, A., Russo-Netzer, P. (Eds.). (2014). *Meaning in Positive and Existential Psychology*. Springer.

Hefferon, K., Boniwell, I. (2011). *Positive Psychology: Theory, Research and Applications*. Maidenhead: Open University Press.

Hefferon, K., Boniwell, I. (2011). *Positive Psychology: Theory, Research and Applications*. Maidenhead: Open University Press.

Lomas, T., Hefferon, K., Ivtzan, I., (2014) *Applied Positive Psychology: Integrated Positive Practice*. SAGE Publications Ltd

Hanson, R. (2016). *Hardwiring Happiness: The New Brain Science of Contentment, Calm, and Confidence*. New York: Harmony.

Quinn, R.W. & Quinn, R.E. (2015). *Lift: The Fundamental State of Leadership*. Oakland: Berrett-Koehler Publishers

Achor, S. (2011). *The Happiness Advantage: The Seven Principles that Fuel Success and Performance at Work*. Virgin.

Cabrera, B. (2015). *Beyond Happy: Women, Work, and Well-Being*. Association for Talent Development.

Friedman, R. (2015). *The Best Place to Work: The Art and Science of Creating an Extraordinary Workplace*. New York: TarcherPerigee

Linley, P.A., Harrington, S., Garcea, N. (Eds.) (2013). *The Oxford Handbook of Positive Psychology and Work*. New York: Oxford University Press.

Niemiec, R.M., Wedding, D. (2013). *Positive Psychology at the Movies, Second Edition: Using Films to Build Character Strengths and Well-Being*. Hogrefe Publishing.

Peterson, C. & Seligman, M. (2004). *Character Strengths and Virtues: A Handbook and Classification*. New York: Oxford University Press

Ryan, R.M., Deci, E.L. (2017). *Self-Determination Theory: Basic Psychological Needs in Motivation, Development, and Wellness*. The Guilford Press

Batthyany, A., Russo-Netzer, P. (Eds.). (2014). *Meaning in Positive and Existential Psychology*. Springer.

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

doc. dr. Loreta Gustainienė, VDU, Psichologijos katedra; prof. dr. J. Sondaitė, MRU Psichologijos institutas

Patvirtinta Psichologijos mokslo krypties doktorantūros komiteto 2018 m. kovo 21 d. posėdžio nutarimu Nr. 1.3. (protokolo Nr. 3)